

Nerocnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Cek račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-I unaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Moč naše narodne obrambe

Izčrpno poročilo vojnega ministra generala Mariča „Bodoče vojne bodo možganske vojne...“

Belgrad, 3. marca. AA. Na današnji seji narodne skupščine je minister vojske in mornarice armadni general Ljubomir Marič imel tale ekspozice: Proračunski predlog izdatkov ministrstva za vojsko in mornarico za leto 1938-1939 obsega pet poglavij: vojsko, vojaško letalstvo, civilno letalstvo, mornarico in obmejno četo. V vsakem poglavju so redni, osebni in materialni izdatki, za letalstvo in mornarico pa še izredni izdatki. Za kritje teh izdatkov so v posameznih poglavjih določeni tile izdatki:

1. Za vojsko: Za redne izdatke 1.542.101.000, za izredne izdatke 524.908.000 din, skupno 2 milijardi 67.000.000.
2. Za vojno letalstvo: redni izdatki 324.136.000 dinarjev, izredni izdatki 23.110.000 din, skupaj 347.246.000 din.
3. Civilno letalstvo: redni izdatki 23.361.000 dinarjev.
4. Za mornarico: redni izdatki 199.342.000 din, izredni izdatki 26.023.000 din, skupaj 225.365.000 dinarjev.
5. Za obmejno četo: redni izdatki 109.184.957 dinarjev.

Redni izdatki skupno 2.198.124.957, izredni izdatki 574.041.000 din, skupno 2.772.165.957 din.

Osebni izdatki

Pregled izdatkov kaže tole sliko:

1. Osebni izdatki znašajo skupno 726 milijonov okroglo in so povišani za 59 milijonov. Ti izdatki so namenjeni osebnim potrebam vojske, letalstva, mornarice in obmejne čete.

Materialni izdatki

2. Materialni izdatki znašajo z izrednimi 2 milijardi in 46 milijonov približno. Napram podobnim izdatkom v tekočem proračunskem letu so večji za približno 253 in pol milijona. Glavna povečanja in njihovi vzroki so v posameznih poglavjih tile:

Vojska

1. Vojska: Za njo so določeni tile izdatki:

Pri generalštabni skupini znašajo materialni izdatki 31.233.000 din, kar je za 611.000 več kakor v sedanjem proračunu. Povečanje je v glavnem posledica večjega izobraževalnega delovanja ter nabave najpotrebnejših strokovnih knjig in časopisov, da se more oficirski in uradniški kader izpopolniti.

Pri artiljerijsko-tehnični skupini znašajo materialni izdatki 270.391.000 din, kar je za 43.628.000 dinarjev več od dosedanjega proračuna. Povečanje je v zvezi s težnjo, da se pospeši popravilo in izdelovanje municije, da se dokončajo že prej pričeta adaptacijska dela. Bojne pripravljenosti in opreme z večjim številnim stanjem oborožitve in opreme. V tej zvezi je pa treba povečati tudi izdatek za pogonski material, nadalje za transportna sredstva in skladišča derivatov nafte. Čete je treba opremiti še s potrebno živino in z najnujnejšimi komorski sredstvi.

V inženirsko-tehniški stroki so izdatki določeni z zneskom 70.153.000 din, kar je za 15 milijonov 352.000 din več kakor v sedanjem proračunu. Povečanje je nastalo samo zaradi gradbenih potreb nadalje zaradi odkupa zasebnega zemljišča, gradnje objektov s potrebnimi napravami in splošnimi popravili, ki jih ni mogoče več odlašati. Vrh tega so narasle tudi cene gradbenega materiala in delovne sile.

V ekonomski stroki znašajo predlagani izdatki 689.821.000 din, kar je za 98 in pol milijona približno več kakor v sedanjem proračunu. Povišanje je v glavnem posledica višjih cen za živila, krmo, kurjavo, surovine in polsurovine za izdelavo vseh vrst oblačil, za pisarniške potrebe in opremo, za tiskovine, papir in material ter za delovno silo.

V sanitetni skupini znašajo materialni izdatki

24.029.000 din, kar je za 1.200.300 din več kakor v sedanjem proračunu. To pa za zdravljenje tuberkuloznih vojakov, ki so v precejšnjem številu razvrščeni po državnih in samoupravnih zdraviliščih in za katere v dosedanjem proračunu ni bilo nobenega kredita.

V veterinarski skupini znašajo predlagani izdatki 3.875.000 din, kar je za 400.000 več kakor v sedanjem proračunu. Povečanje je nastalo zaradi dviga cen železa, iz katerega izdelujejo razno orodje, za kar so bili dosedanja krediti nezadostni.

Za vojaško geografski zavod znašajo materialni izdatki 2.246.000 din, kar je za 329.000 din več, kakor v sedanjem proračunu. Povečanje je v glavnem posledica nameravanega merjenja in izdelave vojaških kart, deloma pa dviga cen.

Pri inšpekcijski državne obrambe znašajo materialni izdatki 188.000 din, kar je za 178.000 din več kakor v dosedanjem proračunu. Prebivalstvo je namreč treba seznaniti z obrambnimi sredstvi pred letalskimi napadi in pospeševati zavest o potrebi pripravi za obrambo pred napadi iz zraka.

Vojno letalstvo

Za vojaško letalstvo znašajo materialni izdatki z izrednimi vred 285.483.000 din. Povišani so za 58.805.972 din, če jih primerjamo z dosedanjim proračunom. Večidel tega povečanja odpade na letalsko-tehnične potrebe, torej na nabavo, izdelavo, vzdrževanje in popravilo letal in motorjev, nabavo surovin in pogonskega in potrošnega materiala in za razne druge potrebe v tej zelo sestavljeni panogi. Nadalje smo morali tu zvišati partijo proviantnih potrebščin, zaradi višjih cen agrarnih pridelkov. Zvišani so nekoliko tudi artiljerijsko-tehnični izdatki in sicer deloma zaradi drugačne oborožitve letalske vojske, deloma pa, ker so bili dosedanja krediti nezadostni.

Civilno letalstvo

Za civilno letalstvo znašajo materialni izdatki 22.636.048 din, kar je za 7.016.258 din več kakor v dosedanjem proračunu. Ker so v tekočem proračunskem letu dovoljeni civilnemu letalstvu 4 milijoni dodatnega kredita za neodložljive potrebe, je povečanje tega izdatka za približno 3 milijone dinarjev na mestu. Povečanje je nastalo deloma zaradi višjih cen materiala, surovin, polsurovin in predelanega blaga, po drugi strani pa zaradi razvoja in organizacije sportnega in turističnega letalstva ter zaradi podpor trgovskim družbam za letalski potniški promet in za otvorenje nekaterih novih zvez.

Vojna mornarica

Pri mornarici so materialni izdatki določeni z zneskom 169.695.200 din, kar je za 28.562.900 din več kakor v sedanjem proračunu. Temu povečanju je v znatni meri vzrok ekok cen živeža, pogonskega in opremljenega materiala, kovin, letalskega materiala itd., dalje v zmanjšanem obsegu zaradi nekoliko večjega stanja navadnih vojakov za izpopolnitev moštva na novih plovnih enotah. Dalje gre povečanje tudi za vzdrževanje novih plovnih enot samih. Znatni del povečanja gre za popravilo rednih in izrednih torpedov in drugih plovnih enot. Na splošno je mornarica prav tako kakor letalstvo v glavnem tehnična vojaška sila in je njeno vzdrževanje združeno z večjimi gmojnimi izdatki.

Obmejne čete

Za obmejne čete se znižajo izdatki za 61.390 dinarjev.

Povečanje proračuna je najbolj povzročila podražitev živeža, goriva, kovin in delovne moči ter prizadevanje vojaške uprave, da zagotovi kar najugodnejše in najpopolnejše pogoje za potrebščine vojaške sile in za povzdigo njene kakovosti v moralnem in gmojnem pogledu ter glede strokovne izvežbanosti in izurjenosti.

S tem bo tudi prostovoljsko vprašanje odstranjeno z dnevnega reda, v kolikor spada v pristojnost vojnega in mornariškega ministrstva. Glede podeljevanja zemljišč je tudi kmetijsko ministrstvo vse potrebno ukrenilo. Dalje so prišle v predlog proračuna razna zboljšanja gmojnih razmer mlajših častnikov. V ta namen je vnesen nov dodatek za nabavo opreme novim častnikom v znesku 1.400.000 din.

Pomoč mladim častnikom

V vojaške šole prihajajo, kakor je znano, skoraj sami otroci iz siromašnejših družin. Ko zapuste akademijo, se mladi častniki zadože za deset tisoč in še več din, da si nabavijo najnujnejšo častniško opremo. Tako prihajajo mladi v življenje z velikanskim dolgom, ki ga je težko vračati, mnogi so prišli tako v obupen položaj in so izgubili ne samo voljo do dela, nego tudi voljo do življenja. Da se tem mladim častnikom kolikor toliko pomaga, nameravamo vsakemu novemu častniku gmojno pomagati z zneskom 4000 din. Ta potreba je bila v Srbiji v navadi še pred vojno, novi častniki so dobili po 300 din v zlatu, častniki iz konjeniških oddelkov pa še opremo za ježo. Sicer so pa tudi mnoge druge države podeljevale in še danes podeljujejo novim častnikom posebno podporo v denarju za nabavo obleke in opreme, tako da bodo njihovi častniki čim bolj prosti gmojnih skrbi in da se morejo tem bolj posvetiti službi.

Doklade nižjim častnikom

Razen tega določa ta proračunski predlog tudi novo, čeprav skromno, a velepomeno in upravičeno doklado 100 din na mesec tistim, ki imajo relativno najmanjšo nagrado a so najbolj izpostavljeni telesnim naporom in pokvari obleke in obutve, zraven jih pa še tišče dolgovi, ki so jih napravili, ko so zapustili akademijo. Ta doklada je nameravana za častnike na vodilnih mestih in za poveljnike bataljonov in njim enakim. Izvzeti so od tega častniki, ki že imajo kakšno posebno službeno doklado, kakor n. pr. tisti, ki služijo v kraljevski gardi, pri letalstvu, v mornarici in v gorskih četah. Ta čeprav skromna doklada, skupaj s takisto skromnim povečanjem osebnih in rodbinskih doklad po uredbi št. 792 iz preteklega leta, daje vendarle nekoliko zboljšanja prav tistim, ki jim je bilo to najbolj potrebno, ter jim je obenem nov dokaz, da kraljevska vlada tudi to pot ne pozablja na gmojne težkoče, s katerimi se morajo boriti, in na škodljive posledice, ki jih te težkoče utegnejo imeti za službo in za posamezne častnike. Zato se proračun poveča za 5.235.600 din.

Vojaško - znanstveni zavod

S povečanjem osebnih izdatkov za 560.000 din se omogoči tudi ustanovitev vojaško-znanstvenega zavoda, ki je velepomen, če hočemo, da bo izurjenost naše vojske zmerom na višini znanosti in njenih izumov. Ni je znanosti, katere uporaba ne

bi prišla v poštev v današnji vojni. Častniški zbot naj bo še tako specializiran in diferenciran v panogah vojaških znanosti, ne more nikoli poznati vseh uspehov znanosti in njihove uporabe, ker so mnoge izven njegovega dosega. Zanj je potreben poseben organ, ki ga naj organizirajo naše najboljši znanstveni moči, ki bodo po navodilih vojaške uprave ali na svojo pobudo skušali praktično izrabiti znanstvene izsledke, koristne za obrambo države in jih dati na razpolago tistemu, ki jih je poklican izpopolniti. Bodoče vojne bodo vojne možganov, to je umskih moči, ki jim bo fizična sila, oborožena in solidno izurjena, z visoko moralno in moderno opremo pomenila orodje za izvedbo državopolitičnih problemov. V istem smislu so prišla v proračun razna povečanja za izpopolnitev strokovnih sposobnosti naših starešin vseh stopenj, da bodo čim bolj kos svojim dolžnostim. Povečalo se je število slušateljev višje šole vojaške akademije in pripravnikov za generalštabno stroko.

Rezervni častniki

Razen tega smo posvetili posebno pozornost izpopolnitvi rezervnih častnikov; tudi za to so v proračunu pripravljena potrebna sredstva. V vseh armadah se posveča rezervnim častnikom posebna pozornost. Kratkotrajne vojaške vaje od časa do časa ne zadostajo. Zato smo začeli prirejati posebna predavanja in tečaje pod vodstvom poveljnika mesta in nalašč je ta namen izbranih aktivnih častnikov. Tako se je utrdila potrebna zveza med aktivnimi in rezervnimi častniki in se je pri le-teh zbudilo posebno zanimanje za vojaške zadeve. Uspeh je zadnji dve leti popolnoma zadovoljiv, zlasti v tečajih za kapetanski in majorski izpit, kar je vredno posebnega priznanja.

Tehnična oprema vojske

Na tehničnem področju so se zadnje čase dosegli mnogi napredki, ki dajejo organizaciji vojaške sile skoraj popolnoma novo lice. Zato se je tudi izvajanje vojaških znanosti v znatni meri spremenilo. Stare metode odstopajo prostor novim. Vpliv materialne opreme modernih armad se čedalje bolj občuti in so tudi njegove posledice vidne. Pred izkustvi iz Abesinije, Španije in Kitajske ne moremo zapirati oči. Slediti moramo zgledom drugih narodov. Doslej smo storili za naše razmere veliko; to se vidi iz povzdige naše industrije in iz predlaganega izrednega kredita, toda s tem še nismo vsega storili. Treba je še dosti tega in onega, da bo naš narod zavzel tisto mesto, ki mu gre ne samo po njegovih zgodovinskih pravicah in življenjski sili, temveč tudi po vojaških vrlinah. Tu lahko rečem samo to, da smo nevarno krizo pustili za seboj in da se vsak dan bolj približujemo zadanemu cilju organizacije opreme naše vojaške sile. Tempo, s katerim bomo opravili to poslednjo etapo, bo odvisen od izvenproračunskih izrednih kreditov, ki bodo na razpolago vojaški upravi in od časa, ki ga bomo imeli dejansko na razpolago za izvedbo tega načrta. Mi nimamo nobenih imperialističnih teženj ne osvojevalnih namenov in se zanje tudi ne pripravljamo. Toda imeti moramo neprestano pred očmi, da je našemu narodu potreben mir, da bo mogel častno in pošteno živeti in uživati sadove svojega težkega dela ter razviti svoje množestvilne sposobnosti, to bo pa mogel le tedaj, če bomo

Nadaljevanje na 2. strani

Nemški pritisk na Avstrijo bo trajal (Göring) Angleško - nemška pogajanja so se pričela

London, 4. februarja. TG. Angleško zunanje ministrstvo uradno javlja, da je imel angleški veleposlanik v Berlinu sir Neville Henderson daljši razgovor z nemškim državnim kanclerjem Hitlerjem. Razgovor se je udeležil tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop. S tem razgovorom so se začela pogajanja med angleško in nemško vlado za splošen sporazum, pogajanja, ki bodo tekla posredno s pogajanjmi med Anglijo in Italijo, ki jih je pričel lord Perth, ki pride v Rim prihodnjo soboto.

Razgovori v Berlinu so se dotaknili nekaterih vprašanj, ki jih Nemčija imenuje »življenjskega značaja« za Nemčijo. Med njimi je vprašanje kolonij, kakor tudi cilji nemške politike napram Avstriji in Češko-slovaški. O vsebini razgovorov pa za enkrat ni znano ničesar.

Zanimivo je, da angleški časopisi objavljajo pri tej priložnosti vsebino razgovora, ki sta ga pred par dnevi imela maršal Göring in francoski veleposlanik Poncelet. Maršal Göring je pri tej priložnosti brez ovinkov razodel francoskemu diplomatu, da bo Nemčija nadaljevala svoj pritisk na Avstrijo in da bodo v avstrijskem vprašanju v bližnji bodočnosti nastopili novi dogodki in novi razvoji.

Vedno bolj tudi prihaja na dan, da se angleška vlada zelo trudi, da bi svoja pogajanja z Italijo in Nemčijo oslonila na zamisel četrterne zveze veseli Anglije, Francije, Italije in Nemčije in da se je Chamberlain s francosko vlado o tem že pogajal novembra meseca. Anglija bi bila v primeru, da njen predlog o četrterni zvezi veseli sprejmejo, pripravljena, da se razgovarja tudi o nemških kolonialnih zahtevah.

Angleški listi priznavajo, da bo poljski minister polkovnik Beck potoval prihodnjo nedeljo v Rim predvsem za to, da pridobi Italijo za to, da bi bila tudi Poljska vključena v četrterno zvezo veseli, ki se pripravljala in da bi namesto četrternega pakta dobili peterni pakt, ki bi v bodočnosti nadziral zunanje-politično življenje v Evropi. Na sovjetsko Rusijo, ki jo smatrajo za azijsko državo, pri teh pogajanjih nikdo ne misli.

Zelo zanimivo je tudi, kar je ministrski predsednik Chamberlain v tej zvezi dejal v spodnji zbornici glede neodvisnosti Avstrije. Na vprašanje poslanca Arturja Hendersona je dejal, da ne vidi nobenega razloga, da bi se vzdrževal zaradi avstrijsko-nemškega sporazuma, sklenjenega v Berchtesgadenu. Nikjer niso

bila prizadeta določila saintgermanske mirovne pogodbe. Avstrija in Nemčija sta se sporazumeli glede nekaterih sprememb, ki so se jima zdele potrebne. Nemški kancler pa je v svojem govoru dne 20. februarja zadostno podčrtal neodvisnost Avstrije, ko je dejal, da je novi sporazum samo razširjenje pogodbe z dne 11. julija 1936. Angleška vlada bo še vnaprej z največjo pozornostjo zasledovala razvoj avstrijskega vprašanja in mu posvetila kar največje zanimanje. Za enkrat pa je še prezgodaj presojati posledice, ki so nastale po naj-novejšem sporazumu med Avstrijo in Nemčijo.

Pred rešitvijo abesinskega vprašanja Neгуš dobi eno pokrajino

London, 4. marca. c. »Daily Herald« objavlja, da mislita Velika Britanija in Italija rešiti abesinski problem na ta način:

Mussolini bi naravnost ponudil neгуšu Haile Selasiju, da naj odstopi svojo suverenost nad Abesinijo Italiji. Italija bi neгуšu zato odstopila eno izmed abesinskih pokrajin, kjer bi bil knez z istimi pravicami kot jih imajo indijski knezi pod angleško oblastjo. Seveda bi bil neгуš v tem oziru pod oblastjo italijanskega podkralja v Addis Abebi.

Ta načrt je baje že tako resen, da je bil s tem v zvezi včeraj neгуš že pri zunanem ministru lordu Halifaxu.

Ribbentrop odpotoval v London

Berlin, 4. marca. c. Nemški zunanji minister von Ribbentrop odpotuje v London v petek, kjer pa bo ostal le nekaj dni.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, ponoci mraz, čez dan toplo.

Zagrebska vremenska napoved: Zjasnilo se bo Zemunska vremenska napoved: V zapadni polovici in na severu kraljevine se bo postopoma zjasnilo, v sredini države in na jugu bo pa prevladovalo oblačno vreme z dežjem in snegom. Toplota bo nekoliko padla.

Pod vplivom

zunanjepolitičnih dogodkov

Ta predlog proračuna izdatkov vojnega ministrstva smo delali pod vplivom izrednih zunanjepolitičnih razmer, ki so vam, gospodje, vsem dobro znane. Velika mednarodnopolitična vprašanja so na dnevnem redu in posegajo v interese velikih in malih držav, ponekod se pa namesto z diplomatskimi pogajanjimi in razgovori veliki mednarodni problemi urejajo že s poslednjimi sredstvom, to je z orožjem. Povsod se je utrdilo prepričanje, da je kljub vsem sporazumom o ohranitvi miru vojaška sila, ki je številčno in moralno krepka, disciplinirana in moderno opremljena, edina možnost za zajamčenje miru, svobode in naprednega in častnega življenja naroda. Zato je prišlo do tekmovanja pri oboroževanju, kakršnega zgodovina ne pozna. Celo države, ki jim je v mednarodnih pogodbah zajamčena nevtiralnost, ne verjamejo v svojo varnost, temveč organizirajo in pripravljajo zaradi svoje varnosti vojaštvo in svojo domovino za obrambo meja in pridobitev svojega naroda.

Ali si moremo ali smemo zapirati oči pred tem velikim in življenjskim vprašanjem varnosti naše države? Ali smemo odreči karkoli bi pripomoglo k pripravljenosti in sposobnosti naše vojaške sile za izvršitev vzvišenih dolžnosti do kralja in domovine?

Mislím, da ni človeka v kraljevini Jugoslaviji, ki bi na ta vprašanja odgovoril drugače, kakor mu vелеva domoljubna dolžnost. Kajti ni ga človeka, ki se ne spominja težav in bede suženjske-

ga življenja in ki nima težkih in tužnih spominov iz te dobe.

Nagrade odlikovancem

Finančna kriza zadnjih let nas je prisilila za nekaj časa k znatni omejitvi vojaških izdatkov. Tako se je v znatni meri zavrl tudi tempo v razvoju naše vojaške sile, ki ga je bil določil pokojni viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj. Nastopila je potreba, da se izgubljeni čas nadomesti, da se naši vojaški sili zagotovi normalen razvoj življenja in delovanja in kar najhitrejši tempo usposobljenja vojaške sile v splošno narodno obrambo za izvršitev določenih nalog. Proračuna izdatkov leta 1936-37 in 1937-38 kaže nekaj zboljšanja v primeri s prejšnjimi, toda šele s sedanjim proračunom se bodo ustvarili potrebni pogoji za okrepitev moralne in znanstvene pripravljenosti. V ta namen se uvedejo posebni denarni prejemki za odlikovance Karagorjeve zvezde z meči v znesku 13.126.600 din. S tem smo se ne samo oddolžili naproti najzaslužnejšim med zaslužnimi, temveč bomo s tem dali tudi krepko spodbudo novim rodovom in dokaz, da domovina ne pozablja na svoje zaslužne sinove. V zvezi s tem se je začelo proučevanje vprašanja o priznanju zaslug tudi drugim zaslužnim bojevnikom odlikovanim z redom Belega orla z mečem in s kolajnami za hrabrost ter vprašanje prostovoljcev severnozahodnih krajev iz leta 1918 do 1920.

Poročilo vojnega ministra (Nadaljevanje s 1. strani)

vojaštvu poklonili isto pozornost, ki je kot varnostni činitelj prvega reda zahteva.

Povečanje proračuna je nastalo iz raznih, popolnoma utemeljenih razlogov:

a) da se naši vojski in mornarici omogoči pravilna, redna in higienska nastanitev, ugodno življenje, redna oskrba z vsemi življenjskimi potrebščinami, in uspešno izvrševanje službe v najširšem pomenu te besede.

b) Da se kolikor je le možno utrode in okrepe morale, fizične in znanstvene sposobnosti starejšega kadra in drugega vojaškega osebja.

a) Da se odstranijo vse tiste napake, ki sicer tvorijo normalen sestavni del tega, kar spada k vsakdanjim potrebščinam, ter da se zagotovi kontinuiteta v delovanju.

d) Da se zmanjšajo nedostatki v vojni opremi in odstranijo možna presenečenja.

Iz vsega navedenega je predlog proračuna vojnih in mornariških izdatkov za 1938-39 verno poročilo potreb naše vojske in mornarice in je v skladu s finančno močjo naše domovine, pa tudi v skladu s potrebami ostalih panog narodnega življenja.

Nedvomno je, da so naši izdatki za vojsko in mornarico v mirnem času veliki; še več, ti izdatki imajo tendenco k naraščanju še celo vrsto let. Pod vtisom teh velikih zneskov, ki se vsako leto izdajo za vojsko, mislijo nekateri ljudje, da je to pretrana in škodljiva obremenitev narodov. Naš narod se zaveda, da mora vse dotlej, dokler bo nevarnost vojne, obstajati tudi potreba po varovanju države. Sredstva za to ni samo modro vodstvo zunanje politike in odstranitev vzrokov možnih sporov. Kajti to samo po sebi ne bi bilo nič drugega kakor pasivna odklonitev udara

bres sile za pronuarec; to se pravi odložiti krizo, ki se ji ogniti ne moremo. Zato se mora državna politika danes prav tako kakor prej naslanjati na močno in čvrsto vojaško silo, opremljeno z vsemi sredstvi za življenje in za boj. Zato mora tudi danes vojaška sila predstavljati činitelja miru prvega reda, činitelja normalnega življenja in države in naroda.

Uspeh naše vojašnice se je pokazal v popolnem obsegu pri naših lanskih velikih kolpiskih manevrih. Ti manevri so se vršili na zelo težkem terenu in v izredno neugodnih vremenskih razmerah. Naša vojska je na njih dokazala svojo visoko sposobnost in moralno vrednost in še več; dokazala je kar se tiče narodne obrambe, da so vsi Jugoslovani soglasno pripravljeni na skrajno požrtvovalnost za svojega kralja, domovino in narod in da bodo v tej smeri zastavili vse svoje sile. Tuja pomoč ne prihiti zmerom o pravem času. V bodočih spopadih se bo to še redkeje zgodilo. Razen tega je taka pomoč zmerom draga. Pomagati ei moramo sami, pa nam bodo tudi drugi pomagali. Naša samopomoč mora biti zavarovana s tim večjo vojaško silo, ne samo številčno in kvalitativno, temveč tudi z modernimi opremljenimi.

Ko končujem svoj ekspezo, sem pripravljen, da sta tudi vam, gospodje poslanci, naša vojaška sila in njen napredek pri sreju prav tako kakor nam stari vojakom. Prosim vas, da se ne ustrašite nobenih irtev za našo vojaško silo in za našo narodno obrambo in da sprejmete proračun izdatkov vojnega in mornariškega ministrstva za 1938-39 takšnega, kakor sem vam ga predložil, da ga sprejmete in preko Vas ves naš narod s popolnim zaupanjem, da bosta vojska in mornarica, up in nada našega naroda, tudi v bodoče hoteli, mogli in znali upravičiti upanje, ki ga jima izkazujemo, ter izpolniti naše, ki jih vanju polagata kralj in domovina.

Konec govora vojnega ministra je ves narodna skupščina sprejela z dolgim in navdušenim odobravanjem.

stiline čisto mirno. Šel je po svojih navadnih potih proti topovskim šupam. Videla sta ga gostilničar Milan Sremčević in natakar Miloš Petrovič. V to kavarno ni prišel in v njej ni bil niti en treutek. Na tem mestu, kjer bi se imel, kakor vse to opiše, pripetiti ta primer, je stalno evarsko mesto. Orožnik, ki tam vedno stoji, ni slišal ničesar, ni videl ničesar in ničesar opazil. V bližini je vse polno hiš, kjer se je tudi polzvedovalo, če je kdo od stanovalec v teh hišah kaj videl ali slišal. Ničesar ne ve ničesar, tako da je nemogoče ugotoviti, kako se je to zgodilo in če se je tam kaj zgodilo. Ko je prišel poslanec Rašević v parlament, se je javil predsedniku Čiriču ter izjavil, da se mu je pripetil ta nesrečni primer blizu gostilne in da je on nato odšel preko vinogradov, da je bil v gostilni in da se je potem sprejel nad tri ure po mestu. Tu je minister dr. Korošec s povzdignjenim glasom nadaljeval svoja izvajanja, da je tu kontradikcija v tem, kar so ugotovili naši policijski organi in o tem, kaj je predsednik Narodne skupščine govoril poslanec Rašević. Nadaljeval je: Jas se zaradi tega bojim, ker je tu že sedaj kontradikcija, da ni vmes kaka mistifikacija. Zaradi tega naprosam g. predsednika Narodne skupščine, da preko g. pravosodnega ministra zaprosi za sodno preiskavo. Prosim, da se to zgodi takoj (burno odobravanje in ploskanje v centrumovi desnici: »Tako je!« »To je pravica!«). Dalje prosim g. Raševića, da se da takoj zdravniško preiskati in da zdravniki ugotovijo njegovo stanje, ker je dejal, da je bil udarjen z boksarjem. Mi mislimo, da se to mora poznati in da zdravniki morejo to ugotoviti. V imenu vlade, je dr. Korošec nadaljeval svoja izvajanja, moram izjaviti, da je nam mnogo do tega, da se ta stvar razčisti, pojasni in da pridemo do popolne resnice. (Burno odobravanje in vzkliki: »Tako je!« »Živio dr. Korošec!«) Mislim, da bo razčiščenje položaja v interesu tega visokega doma in sploh sistema parlamentarizma. (Burno ploskanje in odobravanje v centrumu in na desnici. Vzkliki: »Tako je!« »Živio dr. Korošec!«)

Po izjavi dr. Korošca je predsednik skupščine izjavil, da bo takoj izvršil svojo dolžnost in da bo naprosil pravosodnega ministra, da uvede preiskavo o tej zadevi.

Sejo je nato prekinil in napovedal njeno nadaljevanje za 6. uro zvečer.

Po prekinjeni seji se je med poslanskimi krogi zelo komentiral Raševićev dogodek. Poslanec JRZ in vsi objektivni krogi zatrjujejo, da je to samo nerodno maskirani napad, ki ga je skupščinska opozicija v svoji nemoči skušala organizirati proti sedanjim vladam, kar pa se ji niti malo ni posrečilo. Vsi poslanci obsojajo tak način borbe proti vladi. Znan je, da je poslanec Rašević v teku večerajšnega dne in že več dni prej govoril povsod, da bo ob tej priliki prinesel originalne dokaze za

svoje trditve, katerih pa, kakor vse kaže, ni imel, ter je samo na ta način hotel maskirati svo zavedo.

Popoldanska seja se je nadaljevala ob 6. Predsednik Čirič je izjavil, da je pravosodnega ministra že naprosil v smislu zahtev notranjega ministra, da uvede preiskavo o Raševićevem primeru. Pravosodni minister ga je tudi že obvestil, da je vso stvar že izročil državnemu tožilecu.

Nato je dobil besedo poslanec Rašević, ki je napadal poslovanje vojnega ministrstva. Za svoje trditve pa seveda ni navajal dokazov.

Za njim je dobil besedo dr. Baričević kot govornik vseh opozicijskih skupin. Komaj pa je Baričević stopil na govorniški oder, je zavpil Vasa Jovanovič iz JNS, da Baričević ne more govoriti v imenu JNS, naker je Baričević zapustil govorniški oder in sploh ni govoril. V vladni večini je ta spor med opozicijo povzročil veliko veselost.

Nato je dobil besedo poslanec Jovan Zdravkovič (zemljoradnik), ki je odgovoril na izvajanja prejšnjega govornika Raševića. V ostrih besedah je obsojal nastope, ki niso dostojni visokega doma. Glasoval bo za proračun. Nato je govoril Života Milovanovič iz kmečkega kluba, ki je prav tako obsojal postopanje nekaterih govornikov.

V času, ko to poročamo, seja še traja in se nadaljuje razprava o proračunu vojnega ministrstva.

Pred novim razkolom v JNS

Belgrad, 4. marca. m. Današnji dogodki v skupščini, ki jih najodločneje obsoja vsa trezna politična javnost, bodo imeli še posledice, da se bodo razpleli še zadnji ostanki JNS v skupščini.

Ko je namreč dobil na današnji popoldanski seji besedo dr. Baričević, kateri naj bi govoril v imenu vse opozicije, je pristopil k njemu dr. Vasa Jovanovič, češ da ne more govoriti v imenu JNS. Nato je predsednik kluba JNS Protiv opozoril Jovanoviča v sami dvorani, da je on kot predsednik pravilno pooblastil dr. Baričevića, da govori v imenu JNS. Vasiliju Jovanoviču so pritekli na pomoč še nekateri drugi prvaki JNS ter s svoje strani protestirali, da bi dr. Baričević lahko govoril v imenu JNS. Ko je dr. Baričević videl ta prepir med prvaki JNS, je izjavil, da se odreka besedi.

Prvaki JNS so nato v prepiru zapustili sejno dvorano ter odšli v prostore svojega kluba in drug na drugega kričali. Protiv je takoj sklical sejo klubovega odbora, ki sklepa zdaj o tem, za JNS nadvse neprijetnem dogodku. Ko to poročamo, prepir v poslanskem klubu JNS še traja.

Videti je, da je inscenacija današnjih dogodkov v skupščini bila zelo velikemu delu opozicije ne samo neprijetna, temveč je po zatrtjanju treznih opozicijskih poslancev ta skupina odločno obsojala tak način nastopa proti naši vojski.

Seja Narodne skupščine

Belgrad 4. marca. m. Razprava o proračunskem predlogu za kmetijsko ministrstvo (poročilo na 5. strani) je trajala od 6 do davi do 6.30. Nato je bil proračunski predlog tudi za to ministrstvo izglasovan. Pri razpravi je sodelovalo nad 30 poslancev. Od slovenskih poslancev JRZ sta govorila Karel Gašček in Mihael Brenčič. Ostali slovenski govorniki pa so bili Močorič, dr. Jančič, Doberšek, Janžekovič in Lenarčič.

Poslanec Gašček je med drugim izjavil, da je šele sedanja vlada pričela reševati z vso resnostjo najtežje probleme, med njimi vprašanje razdolžitve kmetijskih dolgov. Nadalje se je bavil z najnovejšo uredbo, oziroma z dodatkom k uredbi o zaščiti kmetov z dne 30. decembra 1937, kjer se je določilo, da se imajo tudi gozdovi smatrati za orno zemljo. Govornik pravi, da je ta dodatek precej zadel slovenske gozdne posestnike, katerih je okoli 3000. Predlaga, da se navedeno določilo popravi tako, da se gozdovi tudi pristevajo k orni zemlji samo tedaj, če imajo tolik katastrski donos, kakor orna zemlja 50 ha. Dalje naproša ministra za spremembo pravilnika glede podeljevanja lesa iz razlaščenih gozdov veleposestev in predlaga, da se reševanje tega vprašanja prenese na banovine, ki bolj poznajo krajevne razmere in take stvari lahko hitro rešijo brez velikih formalnosti. Predlaga tudi, da naj se pri novo osnovanih kmečkih zbornicah osnujejo fondji za nakup kmečkih posestev, ki pridejo na prisilno dražbo, prispevke pa naj za to dobi od Narodne banke iz fonda, ki ga ima za pospeševanje kmetijstva. Na ta način bi se kmečka posestva ohranila kmetijstvu tudi za bodoče in ne bi prehajala v roke veleposestev ali celo tučev. Zavzema se tudi za zavarovanje poljedelskih delavcev in za določitev minimalnih mezd. Obširno je govoril tudi o sadjarstvu in rekel, da je treba propagando za sadjarstvo še spopolniti in razširiti zlasti s poučnimi filmi. V vsaki večji vasi naj se pa napravi drevnica, iz katere bodo kmetje po nizki ceni lahko dobivali dobra drevesca. Razvoj živinoreje naj se pa pospeši z nakupom dobre plemenske živine. Na ta način se bo popravilo slabo plemo. V gorskih krajih pa naj kmetijsko ministrstvo še izdatneje podpira ovčarstvo. Končno naproša ministra, naj stori vse, da bo izposloval od milijardnega posejila za izvajanje javnih del tudi premeren znesek za meliorizacijo kmečkih posestev ter izsušitev močvirij, tako na Ptujem polju in v dolinah Pesnice, Dravinje in Sotle.

Poslanec Brenčič pa je prosil kmetijskega ministra, da čimprej izdatneje podpre sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, nadalje da izposluje 500.000 din za zadržano klet pri Sv. Barbari in za podeljevanje brezobrestnih posojil za vinogradnike zaradi obnove vinogradov. Dalje naproša ministra, naj uredi vprašanje cen galice. Zavzema se tudi za spremembo trošarinskega pravilnika. Končno še predlaga, da bi se zopet uvedel stari sistem plačevanja davkov, ter priporoča ministru še več drugih ukrepov v korist kmečkega prebivalstva. Glasoval bo za proračun.

Seja v petek

Današnja proračunska razprava se je začela ob 9. Po sprejetem zapisniku nočne seje je skupščina sprejela poročilo verificacijskega odbora ter je predsednik narodne skupščine Čirič proglasil za poslance namestnike onih poslancev, ki so bili pri zadnjih senatnih volitvah izvoljeni za senatorje. Prečitane so bile tudi nekatere prošnje, na kar je skupščina takoj prešla na dnevni red: razprava o proračunskem predlogu za ministrstvo vojske in mornarice. Predsednik Čirič je podal takoj besedo vojnemu ministru, armadnemu generalu Ljubomiru Mariču, ki je burno pozdravljen zavzel mesto na govornici in podal svoje poročilo k proračunskem predlogu za vojno ministrstvo. (Ministrov govor na 1. strani.)

Nato je dobil besedo najprej poslanec JRZ Todor Živkovič, ki je v svojih izjavah poveličeval našo oboroženo silo in vladni izrekel vse priznanje za kredite, ki jih je dala na razpolago za spopolnitev naše vojske. Izjavil je, da bo glasoval za proračun. Nadaljnji govornik je bil Dušan Ivančević (JNS), ki je istotako izjavil, da bo poslanski klub JNS glasoval za proračun. Ravno tako je izjavil poslanec Stanko Lenarčič iz Delovnega kluba. Nadaljnji govornik je bil Vojislav Lazič, ki je edini izjavil, da bo glasoval proti proračunu. Dalje je govoril poslanec radikalnega kluba Mita Dimitrijevič.

Miloša Raševića ni...

V času njegovega govora so opozicijski poslanci pričeli širiti po skupščinskih prostorih vesti, da je poslanec Baričevićev kluba Miloš Rašević, ki je tekem večerajšnega dne po vsem mestu razbožnal, da bo nastopil kot glavni govornik skupščinske opozicije na današnji razpravi o pro-

računu vojnega ministrstva, nekam izginil in da ne ve, kje se trenutno nahaja. Izjavili so, da je Rašević iz svojega stanovanja odšel ob 9.45 in da se pozneje ni več javil. Zaradi tega so se sestali šefi opozicijskih poslanskih klubov in sklenili, da bo v njihovem imenu v skupščini podal izjavo dr. Baričević. Komaj se je Baričević pojavil na govornici in pričel štati svojo izjavo, so poslanci začeli vpiti, da je Rašević prišel v Narodno skupščino. To je bilo ob 13.30. Zaradi tega je Baričević takoj zapustil govornico, predsednik Čirič pa je sejo prekinil.

Miloš Rašević se pojavi

O Raševićevem primeru so opozicijski poslanci pripovedovali najfantastičnejše vesti. Ko se je seja skupščine nadaljevala, je prvi dobil besedo dr. Janko Baričević, ki je omenil, da so poslanca Raševića med potjo napadli neki neznan ljudje in mu odvzeli razno obtežljivo gradivo.

Dr. Korošec pojasnjuje

Zaradi Rašičevega primera je takoj zahteval besedo notranji minister g. dr. Korošec in so ga poslanci večine burno pozdravljali. Ko se je navdušenje pogoilo, je minister dr. Korošec izjavil naslednje: »Gospodje narodni poslanci! Kakor hitro sem danes zvedel za primer g. narodnega poslanca Raševića, sem nemudoma naročil šefu belgrajske policije, da prouči ta dogodek. Šef policije je takoj uvedel preiskavo in njen rezultat je naslednji: V bližini hiše g. Raševića je majhna gostilna, ki se imenuje Malo Dedinje. G. Rašević je odšel s doma okoli 9.30 ter je šel mimo te go-

Občni zbor Avtomobilskega kluba

Ljubljana 4. marca.

Nocoj ob 6 je bil v društvenih prostorih v Kazini občni zbor Avtomobilskega kluba ob lepi udeležbi. Občni zbor je vodil predsednik g. Avgust Praprotnik, ki je pozdravil zastopnika banške uprave g. inž. Pelca, nato pa je predlagal vdanostno brzojavko pokroviteljici Nj. Vel. kraljici Mariji in predsedniku Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu.

V svojem obširnem poročilu je zlasti poudarjal, da so se razmere v avtomobilizmu, kakor je bilo pričakovati, v letošnjem in prejšnjem letu zboljšale, za kar gre predvsem zahvala sedanjim vladam, pa tudi banški upravi in mestni občini, ki so znižali razne carinske takse, trošarine in davčine na benzin in avtomobilska vozila. Gorivo je v Ljubljani po 6.25 din, torej ceneje kakor v Italiji, pač pa še vedno nekoliko dražje kakor v Avetriji. Predsednik je predvsem poudaril, da cestno vprašanje še dolgo ni rešeno, zlasti ne v Sloveniji.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da se je

znatno povečalo število rednih članov in članov avtomobilskega in motociklističnega kluba.

Blagajniško poročilo je podal g. Govekar, ki je predlagal, naj bi bila članarina ista kot prejšnja leta, pač pa naj se zniža pristopnina na 150 din za redne člane in na 75 din za člane kola. Proračun Avtomobilskega kluba znaša 208.000 din. To je bilo soglasno sprejeto.

O cestnem vprašanju in o raznih drugih prömetnih vprašanjih Slovenije sta obširno govorila predsednik Društva za ceste dr. Vrhuno in predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin. V tem oziru je bila sklenjena posebna resolucija, ki jo je predlagal dr. Vrhuno in ki zahteva enakopravnost in upoštevanje Slovenije pri reševanju cestnega vprašanja. Sprejet je bil predlog g. Jelačina, da obišče posebna deputacija gospoda bana.

Pri volitvah so bili izvoljeni dosedajni odborniki, ki bi morali izpasti. Nato je sledila kratka slovesnost, pri kateri je Avtomobilski klub razdelil zaslužnim funkcionarjem zlate, srebrne in bronaste kolajne, odlikovanje, ki je bilo podeljeno za soferje, ki služijo dolgo časa enemu gospodarju Med drugimi sta odlikovana g. Keršič, sofer banke uprave, in Bernik, ki je najstarejši slovenski sofer.

Pogreb d'Annunzia

Rim, 4. marca. b. Davi ob 7 je bil veličasten pogreb italijanskega pevnika d'Annunzia. Njegovo truplo so položili v cerkvi v začasno kripti. Ni namreč še znano, kje ga bodo pokopali. Nekateri bi radi, da pokopjejo d'Annunzia v njegovi cerkvi na Reki, vendar pa se bo to vprašanje rešilo šele pozneje. D'Annunzijevo truplo so preneli s krova ladje »Fuglia« bivši legionarji. Ob 8.40 je prišla vdova pokojnega z otroki, predstavniki oblasti in vojske. Ob 9 so prišli duhovniki, da blagoslovijo truplo. Nato so oddali topovi častno salvo, v vseh cerkvah pa so pričeli zvopiti. Ob 9.30 so prinesli d'Annunzijevo truplo pred cerkev. Veliko bombno letalo mu je izkazalo zadnjo čast. Ko so legionarji krsto s truplom prinesli v cerkev, je vdova d'Annunzia padla v nezavest.

Karel v London 20 marca

London, 4. marca. c. Romunski kralj Karel bo prišel na obisk v London dne 20. marca in bo ostal tam do 25. marca.

Iz Španije

Salamanca, 4. marca AA. (Havas.) Nacionalistična radijska postaja objavlja, da je že več dni na teruelski fronti popolnoma mirno, vendar pa bodo nacionalistične čete ta mir kmalu prekinile. Tako so že večeraj nacionalistične čete na spreten način zavzele več postojank na teruelski fronti. Južna armada popravlja svoje postojanke in želi urediti nacionalistične vrste preden bi izvedla končni udar. Večraj je bilo nacionalistično letalstvo zelo delavno v raznih odsekih blizu Almerije.

Pariz, 4. marca. b. Iz Gibraltarija prihajajo vesti, da pripravlj general Franco veliko ofenzivo na Gvadala-jarsro in Molino. Nacionalistična vojska je oborožena z najmodernejšimi letali in tanki.

Belgrajske vesti

Belgrad, 4. marca. AA. Prihodnje 11. zasedanje gospodarskega sveta Male zveze se prične v Bukarešti dne 9. marca. Na dnevnem redu je letošnji načrt za trgovinsko izmenjavo med državami Male zveze. Nadalje bodo razpravljali o izenačenju železniške tarife in broderskega pravilnika ter o sodelovanju na socialnem, političnem, letalskem in drugem področju. Naše odposlanstvo bo vodil načelnik zunanjega ministrstva dr. Svetislav Pređić, med člani pa je pomočnik glavnega ravnatelja državnih železnic Josip Cugmus.

Belgrad, 4. marca. m. V Belgradu so prispeli rektor ljubljanske univerze dr. Rado Kušej, dekan tehnične fakultete dr. Andrej Gosar ter dekan filozofske fakultete dr. Jakob Kelemina ter so v zadevah ljubljanske univerze posredovali na merodajnih mestih. Sprejeti so bili pri resornem ministru Dimitriju Magaraševiću in notranjem ministru dr. Korošcu.

Hodža odgovarja Hitlerju

„Borili smo se tisoč let — in odklanjamo vmešavanje v našo svobodo“

Praga, 4. marca. AA. (CTK) Danes ob 10 dopoldne je imel predsednik vlade dr. Hodža v poslanski zbornici in senatu velik govor. Dr. Hodža je med drugim poudaril naslednje:

Odnosaji med narodi in državami so pršli zdaj v dobo gotovih izprememb, deloma zelo dramatičnih, kar povzroča v javnem mnenju Evrope nemir. Prepričani smo, da gre tudi to pot samo za prehodno stanje in da bodo mogli narodi, ki so dobre volje, najti načine in sredstva, da zavarujejo trajen mir in stalno ravnovesje na celini. Mirno čakamo na nadaljnji razvoj dogodkov v mednarodni politiki že zaradi tega, ker smo tako z moralnega kakor z gospodarskega in vojaškega stališča pripravljeni. Neprestano skrbimo za to, da ostanemo na višini svojih nalog, kakor nam veveljavo tradicije našega naroda in naše države.

Češkoslovaška pozdravlja z zadovoljnostjo sklep francoske vlade, ki ga je potrdila tudi francoska poslanska zbornica, da bo skušala nadaljevati s svojimi prizadevanji v korist Zveze narodov. Prav tako prejema češkoslovaška javnost s čustvom globokega zadovoljstva in radostnega odobravanja na znanje besede, ki so vnovič potrdile zgodovinsko resnico, da oстане sodelovanje med plemeniti francosko republiko in češkoslovaško republiko čvrsto in trajno tudi v sedanjih mednarodnih krizi — še več, da ga Francija prav tako globoko pojmuje kakor pogodbo, ki jo je Francija sklenila s sovjetsko Rusijo. Ta pogodba je prav tako kakor pogodba med Francijo in Češkoslovaško preizkušeno orodje miroljubne politike.

Prav tako je češkoslovaška javnost kakor velik del evropske javnosti z zadovoljstvom sprejela na znanje nedavno izjavo britanskega ministrskega predsednika, ki je v celoti potrdila Edenove izjave z dne 24. junija 1937, ki pomenijo novo manifestacijo stalnosti britanske politike in novo poroštvo miru.

Nemški kancler je izjavil, da je med interesi Nemčije tudi varstvo Nemcev, državljanov drugih držav. Mislimo, da se ta izjava ne nanaša na češkoslovaške državljane. Naši državljani nemškega jezika imajo vse možnosti, da si zagotove svoje pravice. Toda izjava nemškega kanclerja bi se mogla razumeti, kakor da gre za varstvo nemškega življa na Češkoslovaškem. Toda to bi pomenilo vmešavanje v notranje zadeve naše države. Prvi pogoj za ureditev mednarodnih odnosov je jasnost in stvarnost; vsako dvomnje more le škoditi. Slabo bi služili razvoju razmer v srednji Evropi, posebno pa razvoju razmerja med Češkoslovaško in Nemčijo, če ne bi na jasen in razumljiv način izjavili, da češkoslovaški narod nikoli in pri

nobeni priložnosti ne bo dovolil vmešavanja v svojo notranjo politiko.

Ce pomeni izjava nemškega kanclerja poskus vmešavanja v naše notranje zadeve, ki se ne da spraviti v sklad z načelom priznanja drugih držav, bi češkoslovaška vlada iskreno obžalovala, da bi bil to od obnove češkoslovaške neodvisnosti prvi poskus te vrste, in sicer ravno v trenutku, ko se Češkoslovaška resno pripravila, da uredi razmerje do Nemčije na temelju pravega sodelovanja. To bi pomenilo nevarnost prav v tem delu Evrope, ker so ti kraji med tistimi, kjer je — da se poslužimo kanclerjevih besed — v največjem interesu miru potrebna pomiritve in sporazum. Zato ni češkoslovaška vlada dopustila, da bi pognal korenine kakršenkoli dvom glede dejstva, da bo narod te države branil vse prerogative državne neodvisnosti z vsemi svojimi silami, če bi jih kdo kakorkoli kršil. Naš narod je živel stoletja in stoletja v trdovratnih bojih za svoj nacionalni obstanek in za svojo pravico, da ustanovi neodvisno državo. Če bo naš narod kdakoli razdvojen s tistim, kar danes imenujemo ideološki boj, naj se ve, da ima s popolnim spoštovanjem ted idej narod te države danes do svoje domovine samo eno ideologijo, in ta je državna suverenost, za katero je vsakdo od nas pripravljen tudi na največje žrtve. Za obrambo individualne nacionalne in moralne svobode zahtevamo mir. Toda če nam usoda naloži, da se bomo morali braniti, se bo Češkoslovaška, naslanjajo se na svoje tehniške in moralne sile, znala braniti.

Sedanje stanje v Evropi zahteva obzirno delo, da se doseže cilj. Zato bom tu tudi zdaj citiral besede nemškega kanclerja, ki je rekel, da je dokazano, da se z dobro voljo lahko najde pot do sporazuma in morebitne pomiritve. Popolnoma pristane na to zasnovo nemškega kanclerja. Ta pristane ni samo normalen, dokazala ga je cela vrsta iniciativ in ukrepov vlade češkoslovaške republike.

Treba je torej ponovno jasno povedati, da med Češkoslovaško in Nemčijo ni več težke psihološke in politične značaja. Naš narod zna nacionalno čutiti in zato tudi spoštuje nacionalno čustvo pri drugih. Toda če naš narod pojmuje ta psihološki element, je treba leleti, da bi tudi nemški narod razumel ono, kar se dogaja v duši našega naroda po dolgih stoletjih. Zato odklanjamo vsak poskus vtičanja v suverenostne pravice naše države, želimo pa rodovitno sodelovanje po načelih enakosti in nevmešavanja. Nismo poznali strahu tisoč let in se ne bojimo tudi danes, prepričani, da smo po sreju in duši vsi Češkoslovaški narod, ki se zaveda potrebe po sodelovanju v Evropi, sodelovanju, ki ne išče zavojevanja, temveč si želi samo pokojnosti in miru.

Franc Smolej — naš ponos!

Lahti, 28. febr.

Danes je bila dolgo in težko pričakovana borba za najtežjo smuško disciplino, 50 km tek. Ne samo, da so zasolili Finci progo z vo rafinirano-estjo, ki je zahtevala od tekmovalca neprestane upravljanja in ni imela nikakega dela za odhiti, so speljali progo že tako, da je tekla po stari smučini 18 km proge, ki je bila zaradi nenadnega dviga temperature ne samo ledena, temveč tudi vsa zbita in tako široka, da je metalo smučke po tiru sem in tja. Rezultat vseh teh težav je izražen v času prvega, ki kljub svojim fenomenalnim sposobnostim ni prišel pod 4 ure, in pa v dejstvu, da je uspel Fincom na prvih enajst mest ohraniti sebi 10. le enega, tretjega, so morali odstopiti Norvežanu Bergendhalu. Sloviti Šved Englund je moral sprejeti šele 12. mesto ter si dele vse do 23. mesta Švedi in Finci sami mesta med seboj. Na 24. je prišel prvi Srednjeevropskec, odlični Čeh Musil Bohumil s časom 4:32.29, a kot drugi naš Smolej na 30. mesto s časom 4:33.55. Vsa vmesna in naslednja mesta zopet Finci; drugi Norvežan je šele 35., njegov drug, slovit Hofsbakken pa celo 41. Prvi Italijan je Confortola na 59. mestu, prvi Švicar Sonderegger na 57. mestu, prvi Nemec Schertel na 59. mestu — Le prvaku Jalkanen je uspel doseči čas 4:06.09, že drugi Rantalaki ima 4:10.44, a Bergendahl 4 ure 10.54; favoriti Niemi je bil šele četrty, Karpineu peti, Kurihala sedmi in Nurmela osmi. Šved Englund je rabil 4:24.21, tedaj se 9 minut 34 sekund manj kot Smolej. Da je Musil prehitel Smoleja, je vzrok v napačni maži v začetku proge, kajti do 12 km se Smolej ni in ni mogel razviti. Pri prvi kontroli (11 km) je bil na 58. mestu med 137 prijavljenimi, Italijan Demez na 5. mestu, Musil na 24., Compagnoni na 29. in Schertel na 51. mestu. Toda že pri drugi kontroli (24 km) je bil samo še Musil na 18. mestu pred Smolejem, ki se je popravil že na 35. mesto, a pri tretji kontroli (32 km) se je pomaknil na svoj položaj, ni pa mogel več dohiti zamujenih minut iz prvih 11 km in tako je čas Musila za 1 minuto 26 sek. boljši. Toda videti enega in drugega na cilju, pove vse. Smolej bi pridobil, čim daljša bi bila proga, in samo Kurikkala in Karpinen sta prišla manj izčrpana na cilj, tako svež kot Smolej pa nihče. Ogromno publike v Stadionu in na vsej progi je Smoleja, ki ga pozna tu vsak otrok, navdušeno pozdravljalo in Smolej je zaslužen prejel pokal. — Na svetovnem prvenstvu leta 1938, na najtežjem terišču, Finskem, ob najhujši konkurenci je Franc Smolej visoko afirmiral naš smučarski sport; z uspehoma v teku na 18 km in 52 km je postavil najboljšega srednjeevropskega smučarja, ki doslej še ni nihče sploh, a najmanj toliko približa; srednjeevropsko stopnjo severni. Koliko to pomeni, je mogoče preценiti tu na licu mesta in to so dobro ocenili severnjaki in ostali športni strokovnjaki tu. Kuismin naziv o kralju erodnjeevropskih smučarjev je Smolej v najtežjih disciplinah potrdil. Smolej, naš odlični športnik tudi po duhu, a obenem preprost delavec v tovarni — nikak profesional ali od države podpiran in vzdrževan športnik! A prav zato naš ponos!

Včeraj pa so skakali. Le malo je bilo skokov, kot bi spadali na evetovno prvenstvo, ki se odigrava pred 50.000 gledalci. Fincev nenavadno mnogo, izraziti talenti med njimi, a neizdelani. Potrebujemo še časa, prekratko dobo jim stoji ta skakalnica. Norvežani so dobili tretjega svetovnega prvaka v eni sami družini, najmlajšega Ruuda. Skake kot Birger, toda na tekmi je bil krajši kot Mar-

ruszarz, pa so dodali sodniki, kar je manjkalo... In Poljaki so mirno sprejeli in — odpovedali udeležbo v Holmenkollnu. Bradl skače zdaj prav lepo in je zaslužil 4. mesto. Odlični so: Myrka, Kongsgaard in Cloek od Norvežanov, manj Enderson, dalje oba Japonca, Iguro, ki je prišel šele na 10. mesto, in Kikuchi na 12. Vsega so izvedli skoraj 300 skokov in v zadnji seriji mnogo padcev. Odpovedali so Čehi, razočarali Nemci in Švedi, od katerih so pričakovali več. Najdaljši skok 67 metrov, s padcem 68 metrov.

Danes so razdelili 200 nagrad približno četrtini tekmovalcem, dalje nagrado za najdaljši skok in specialne nagrade za razne prvake posameznih držav, vse to (kar je bilo v Planici velik greh) je osebnost predsednik Fise, g. Oestgaard in izjavil na koncu:

»Svetovno prvenstvo 1938 je zaključeno.«

Joso Gorec.

Ka' poroča Smolej

Lahti, 1. marca.

S to zadnjo pošiljko so tekme za nami in življenje bo tu teklo zopet po starem. V nedeljo so bili skoki za kombinacijo in solo. Gledalec je bilo okrog 50.000. Prvo mesto v norv. kombinaciji ima Hofsbaken, prvo mesto v solo-skokih pa Asbjörn Birger pred Maruszarzem Stanislavom, ki se je bil to pot prikazal v sijajni luči in bil sprejet z ogromnim navdušenjem. Vreme je bilo precej mrzlo.

Novo zapadli sneg pa je delal preglatice vsem konkurentom za zadnjo lovoriko teh velikih prireditelj — za smuk na 50 km, pa je tudi marsikomu prekržal račune. Na Finskem je smuk na

50 km približno isto kakor na Norveškem skoki. Toplomer okrog 0°C z novozapadlim snegom in z betonsko trdim starim snegom da zares misliti. Proga bo večinoma že rabljena pri 18 km, nato v gozd in priključitev na novo, kakšnih 20 km v gozdu in za 120 m višje od starta. Malokateri tekmovalce je toliko namazal, da mu ni bilo treba iskati pomoči ali pa domazati na progi. Jaz sem kljub temu, da sem prej pregledal s Kuismo smučine in sneg v gozdu, mazal, kakor mi je on svetoval, vendar pa sem moral na progi dvakrat sam domazati. Kot zrela gladka smučina ni dala do pametnega koraka, kar silno utruja in ropa moči. Proga je bila silno težka, kakšnih 10 km ravnine in lažje smučine, vse ostalo naporni smuki v gozdu z ostrimi kotanjami ali protistrminami in vzponom. Proga je merila 52 km, kar se vidi že po času najboljšega vozača.

V drugem kilometru me že dohiti Kurrikala, ki je za menoj startal, in pri 23. km še Bergental. Od ostalih me na progi ni nihče prehitel. Jaz sem pa pri 12. km dohitel poljskega favorita Karpela, ki pa je že našo številko. Vprašam ga, kaj mu je, pa je odgovoril, da je slabo mazal. Jaz sem tudi elabo mazal, pa moram vseeno in za vsako ceno okrog. Stalno mi je bila pred očmi draga pot, saj velja vsak presmučan kilometer 100 din. Italijan Demez je na progi zlomil smučko; Kuismo pa je takoj ponudil druge in dobro namazane, pa je odklonil. Olimpijski zmagovalce Wiklund je na 21. mestu. Ostalo povedo rezultati. Moj ni haš v redu, a drugače ni bilo mogoče.

Pravkar sem dobil brzojavno povabilo za Ojbergsspiel: Können Sie in Ojbergsspiel in Vasa teilnehmen. Freie Reise und Aufenthalt. Funkantwort. Wikström Vasa. Lieutenant Rosenovist.

G. Gorec se je že snoči odpeljal, čaka me v Berlinu. Ne vem, kaj odgovoriti ali narediti. Škoda bi bilo opustiti tako lepo in ceneno priliko za tekmovanje. Smuk! Franc Smolej.

Za odkup Prešernove rojstne hiše

Dne 8. februarja t. l. se je vršil v šolah Prešernov dan z namenom, da zainteresira slovensko mladino za odkup Prešernove rojstne hiše in preureditev v Prešernov muzej. Od tedaj se zbira denar za označeni namen ter je 15. marec določen za dan, do katerega naj vsa šolska vodstva pošljejo nabrani denar blagajniku pisatelju Finžgarju ozir. naravnost na Banovinsko hranilnico v Ljubljano. Ker je torej preteklo že dobri dve tretjini roka, v katerem naj bi se nabralo do 200.000 din, kolikor bi bilo potrebno za preureditev hiše in odkup, in ker vsa javnost brez dvoma zanima, kako akcija uspeva, se je naš poročevalec podal k blagajniku g. pisatelju župniku Finžgarju ter ga naprosil, naj mu dovoli nekoliko vpogleda v račune, oziroma v izvestila Banovinske hranilnice, v katerih so zabeleženi doneski Prešernovih častilcev. Rade volje je gospod pisatelj razgrnil pred našim poročevalcem svojo »blagajniško knjigo«, iz katere posnemamo sledeče uspehe enomesne vsenarodne akcije za odkup Prešernove domačije. Do začetka marca je bilo nabranih, kakor se vidi iz zapisov, 38.496,50 din in 20 Kč, ki jih je poslalo jugosl. kat. akademsko društvo »Kreke« v Pragi. Blagajnik se seveda vsem darovalcem najhvaležneje zahvaljuje. Naš poročevalec pa bi pač rad še bolj podrobno podatkov, da se vidi, katere šole in kateri kraji, pa tudi kakšni posamezniki se zanimajo za akcijo, ki ima popolnoma vsenarodni nadstrankarski značaj in ki naj pokaže, da se Slovenci zavedamo Prešernove dediščine ter svoje dolžnosti do njegovega doma, pa tudi dolžnosti do bodočnosti, ki bo hotela imeti ohranjene vse dokumente našega največjega pesnika. Najbolj se je odrezala meščanska šola v Škofji Loki pod vodstvom g. ravnatelja Sovreta, ki je prišel na edinstveno misel, da vsak učence nabere majhen dar pri svojih domačih. Tako je 131 učencev nabralo 863,50 din. Absolutno največjo zbirko je poslala gimnazija v Kranju (723 učencev 2811,25 din) ter je tako Kranj, zadnje bivališče pesnikovo in počivališče njegovega prahu, dostojno počastil spominsko akcijo. Kolektivno najvišji znesek pa so poslali škofjski zavodi v Št. Vidu (341 uč. — 1452 din), kar je zopet dokaz, v kakem slovenskem duhu se vzgaja slovenska mladina v tem že zdavnaj preizkušenem najboljšem srednjeevropskem zavodu v državi. Drugi zavodi so se odrezali takole: gimnazija v Celju 2066 din, realna gimnazija v Mariboru 1817,25 din, nepopolna mešana gimnazija v Mariboru 716 din, klasična gimnazija v Mariboru 1200 din. Vse gimnazije še niso poslale svojih obvestil, toda že iz teh je videti, da so se gimnazije v polnosti zavedale svoje kulturne dolžnosti, tako vodstva kakor dijaki. Ljudske šole pa še niso poslale svojih zbirk. Izmeh 968 ljudskih šol se jih je dozdaj odzvalo samo 114, kar je vsekakor malo. Toda upamo, da se bodo ostale šole še oglasile, kajti na njih sloni zdaj uspeh vse akcije. Razume se, da njihove zbirke niso mogle biti tako plodne kot na srednjih šolah, kajti revščine je veliko na deželi, dočim si študirajoči k stroškom za šolanje lahko pridenejo kakšen dinar več. Tako je Ribnica, ki ima 300 učencev, prispevala 600 din, Trstenik z 90 učenci 145 din, Koroška Bela s 190 učenci 337 din in Davča v Sorških hribih s 60 učenci 100 din. Seveda so pa še druge šole v gotovo ubožnejših krajih, ki niso prispevale niti po dinarju na učena. Odbor je sicer prepričan, da je veliko učencev, ki resnično tudi dinarje ne morejo žrtvovati, pa naj bo za še tako idealen namen prav tako pa je tudi prepričan, da bi morda kdo drugi v istem razredu z lahkoto odkupil tovariša z dinarjem. Verjetno je zato, da je v Dolenjem Logatcu, ki leži ob meji in kjer je sicer velik lesni promet med dvema državama in ima šola 300 učencev, resnično vlada tako pomanjkanje in revščina, da so vsi skupaj z učiteljskim zborom vred nabrali samo 96 dinarjev! Po zbirki bi naš poročevalec tako sodil. Prav tako mu je padlo v glavo, da je v Zasiplu ob Blejskem jezeru, torej v deželi, ki jo je Prešeren opeval kot »podobno raj« in ki leži nasproti Vrbe, dalo 145 učencev samo 35,50 din. Toda takoj jih je tudi opravičil, saj ve, da so tam sami bajtari in dinarji in da živ dan ne pride tja na letoviše živa duša, ki bi prinesla vsaj malo dobrobita v kraj najlepše slovenske lepote! Homec je dal 30 din, šola v Stični pa 10 din, če ni pomota v prepisovanju števil, saj vemo, kako rado se tipikarici pod roko kaj izmaliči.

Toda to je samo nekaj števil iz blagajniške knjige, ki jo je naš poročevalec seveda z največjo naslado prelistaval in vlekil iz nje zanimivosti. Zanimivo je, da so srednje šole, učiteljska, pa tudi trgovaške šole res z veseljem in po največjih

zmožnostih sodelovale pri zbirki, dočim rezultat ljudskih šol ni ponekod tako razveseljiv, oziroma je v večini še neznan ter budi doslej pač samo še najlepše upanje. Posebne omembe pa zasluži gimnazija v Čačku v Srbiji, ki je poslala 410 din. Tisti neznan dobi slovenski duši, ki je tam mislila na svoj narod in svojo dolžnost in zainteresirala za slovensko kulturno potrebo tudi srbski zavod, se zdaj njej in vsemu zavodu za ta izraz kulturne vzajemnosti naš poročevalec v imenu javnosti najlepše zahvaljuje. Prav tako so poslali Primorci in Korošci skromne darove, a zato tembolj plemenite. Tudi razne ustanove in privatniki so priskočili na pomoč, kar kažejo zbirke uslužbenecv ljubljanske pošte (247,50 din), ali uradništvo KDE (elektrarne), ki je 170 din priložilo k skupni zbirki. Zdravilišče Golnik 460 din, Dobrna 250 din itd. Izmeh zasebnikov naj na prvem mestu imenujemo g. ministra dr. Korošca z darilom 1000 din, prav tako g. Mozičiča in g. Srečka Groma, ki so prispevali isto vsoto. Znani slovenski znanstvenik na Dunaju g. dr. Regen je poslal 300 din, dr. J. Klemenc v Zagrebu 100 din. Družba v celjski opatiji je zbrala 200 din, uslužbenke »Nove založbe« 72 din, Jugoslovanska ženska zveza za 100 din ter Prosvetno društvo v Kropi (edino) 180 dinarjev.

Vseh seveda ne moremo navajati in izpisovati. Skupni znesek pa smo itak navedli takoj v začetku. Te številke in osebnosti pa navajamo samo za zgled poštovanosti slovenske javnosti z željo, da bi se našli še dobri ljudje, ki bi pomagali tej kulturni zbirki do uspeha. Kakor je videti, same šole ne bodo prinesle potrebne vsote, zato se obračamo na vslo slovensko javnost, zlasti na društva pa tudi na prijateljske družbe, naj se v tem času spomnijo tudi na to vsenarodno slovensko kulturno akcijo. Nabirajmo zlasti po Ljubljani, pa tudi drugih mestih! Tudi društva, ki nosijo prosvetna imena, naj se spomnijo njega, ki je nam dal najlepšo pesem in utemeljen slovenski narodni program. Zavedajmo se trdno, da ima odbor namen, vse gradivo, ki se tiče tega zbiranja, pa tudi vsa imena darovalcev vezati v lepo knjigo, ki bo v bodočem Prešernovem muzeju razstavljena na vidnem mestu kot dokaz naše narodne zavesti in poštovanosti. Ker se akcija zaključuje 15. t. m. in se bo potem obračun predložil javnosti, pozivamo s tem slovensko javnost, naj podpre akcijo za odkup Prešernove rojstne hiše in si postavi s tem sebi najlepši spomenik.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prevavi, posebno za prtljgo z uporabo naravne »Franc-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Akademski pevski zbor na Jesenicah

V svojem desetletnem delovanju bo znani naš APZ prvič koncertiral na Gorenjskem. Za svoj koncert si je izbral središče naše lepe Gorenjske, Jesenice. Smoter zboru naše univerze namreč ni le gojitev slovenske pesmi, temveč tudi spoznavati naš narod z lepota naše pesmi ter jo v njej dostojni interpretaciji podajati. V izpolnjevanje tega drugega smotra APZ, je zbor priredil v tej sezoni že koncerte v Mariboru in Trbovljah. V soboto, dne 5. t. m. bo pel na Jesenicah v Krekovem domu. Začetek ob 20. Akademski pevski zbor šteje 54 članov in ga vodi g. F. Marolt, vodja folklorističnega inštituta Glasbene Maticе v Ljubljani.

Cerhveni rop

V noči od sobote na nedeljo, dne 26. febr., kakor smo že kratko poročali, je vdrl v farno cerkev pri Sv. Miklavžu pri Ormožu drzen vlomilec in izropal iz tabernaklja krasno monštranco in ciborij, ki je bil lani za birmo nov. Sv. hostije je raztresel po oltarju. Nepopisna je bila žalost faranov, ko jim je v nedeljo zjutraj g. župnik sporočil grozno vest. Ropar je ciborij podtaknil na pokopališču, kjer so ga našli v ponedeljek, za monštranco pa doslej še niso našli nobenega sledu. Verno ljudstvo z veliko skrbjo pričakuje, kaj je z monštranco in kje je ropar. Nekega osumljenca je orožništvo prijelo in upamo, da bo mogoče izslediti tudi monštranco.

Telovadna akademija ZFO

Mnogi se sprašujejo, kaj je to »medicinska«, Medicinska žoga ali kratko »medicinska« je velika žoga (premer 28—35 cm, teža 203 kg), napolnjena z dlako severnega jelena (ki ima to lastnost, da se ne drobi). Vaje z »medicinsko« so najboljše vaje za lahkotnieta, posebno metalca v zimski sezoni. Ime pa prihaja odtod, ker so prvotno zdravniki priporočali ljudem s slabotnim mišičevjem vaje s tako težko žogo. Uspehi so bili presenetljivi — zato je beseda »medicinska« upravičena. Zeleti bi bilo, da bi tudi po naših telovadnicah začeli uporabljati v večji meri to žogo. Kako se uporablja ta žoga, boste videli na akademiji ZFO v nedeljo ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela »Union«.

Veliko delavsko zborovanje v Murški Soboti

V nedeljo, dne 6. marca bo ob pol 12 v Murški Soboti veliko zborovanje poljedelskega delavstva. Na zborovanje pride preko 4000 prekmurških poljedelskih delavcev in bo to zborovanje eno največjih delavskih zborovanj v Sloveniji. Na zborovanju se bodo obravnavala vprašanja letošnje zapolitve sezonskih delavcev doma in v inozemstvu. Za govornike so poleg domačinov naproseni tudi odlični možje in govorniki iz Ljubljane.

Vabimo vse zavedno poljedelsko delavstvo iz Prekmurja, da se tega zborovanja gotovo udeleži.

Zveza poljedelskih delavcev v Murški Soboti.

Sanatorij na Vurbergu

Sanatorij na Vurbergu je 1. marca leta 1923 po naročilu Ruskega rdečega križa ustanovil specialist za pljučne bolezni g. dr. Bol. Okolokulak, kateri je že podobne sanatorije vodil na Krimu in v Carigradu. V začetku je bil sanatorij namenjen samo ruskim emigrantom, bolnim na pljučih. Toda z odlokom gosp. ministra narodnega zdravja novembra 1925 je dobil sanatorij pravico javnosti. In od tistega časa se sprejemajo na zdravljenje tudi Jugoslovani. Iz poročila g. vodje sanatorija o priliki 15-letnice povzemamo tole:

V teku petnajstih let se je zdravilo v sanatoriju 2618 bolnikov. Od teh je bilo 1817 ruskih emigrantov, 780 Jugoslovancev in 21 drugih narodnosti (Poljakov, Romunov, Grkov, Bolgarov in Italijanov). Opuščenih iz sanatorija je bilo popolnoma zdravih in sposobnih za delo 984, izboljšanih in sposobnih za delo pod nadzorstvom zdravnika 1200 oseb, premeščenih v druge sanatorije in bolnišnice je bilo 130 oseb.

V tem času je prejel sanatorij od uprave Ruskega rdečega križa, od bolnikov, fondov in dobrotnikov 15.857.645 din. Ves ta denar je ostal v bližnji okolici in v Ptuj. Iz tega je razvidno, da je sanatorij za ves ta kraj tudi v gospodarskem oziru velikega pomena.

Na proslavo 15-letnice so prišli odlični gosposode. Iz Belgrada je prišel g. minister Vasilij Strandman, iz Zagreba g. P. pl. Bojarski, z Golnika odlični strokovnjak g. dr. Neubauer, iz Ptuja g. prof. Herberstein, g. dr. Stuhce in drugi. Vsi gg. so poudarjali velike zasluge g. dr. Okolokulaka ter so mu čestitali k njegovim uspehom. V imenu domačih prebivalcev mu je srčno čestital domači župnik. Imamo le eno željo: Vivat, floreat, crescat sanatorij na Vurbergu v blagor bolnega človeštva!

Iz Julijske krajine

Dve novice iz Vipave. Požar je uničil gospodarsko poslopje tukajšnjega posestnika Jožefa Fabijana. Na srečo so prihitali pravčasno na pomoč ognjegašci, ki so preprečili hujšo nesrečo. Škoda, ki jo utrpel Fabijan, žal, ne bo krita z zavarovanino. — Na Gradišču je bilo ukrajenih Francetu Zivicu 11 kokoši s petelinom vred. Ljudstvo se vznemirja, ker je bilo v zadnjem času v sosednih vaseh pokradenih nad 40 kokoši, o pregrešnih prijateljih okusnih kokošjih beder pa ni nobenega sledu.

Ceste se asfaltirajo. Staroslovno državno cesto, ki pelje iz Gorice po vsej Šoški dolini do Predila in naprej proti severu, bočajo predelati v prvovrstno prometno žilo. Razširili, zravljali in modernizirali so jo že, sedaj jo bočajo še asfaltirati. Del iz Gorice do Kanala ima že asfalt, zdaj so se pričela dela za asfaltiranje proge od Kanala do Kobarida. Na raznih točkah so že v teku pripravljajna dela: dovažanje gruča, peska in drugega materiala. Tolminski puntarji, ki so hrumeli po tej cesti proti Gorici, Napoleonovi vojščaki, ki so po njej jurili Avstrijce, težki vozači, ki so po njej pokali z bičem in kleli na mile viže, in ponošni postiljoni, ki so po njej trobili, da je odmevalo od gora, pač niso sanjali, kako bo postala njihova prijateljska lepa, gladka in udobna.

Soski bojovníki Mussoliniju. Dne 23. febr. je bila obletnica pomembnega dne, ko je bil vladni predsednik Mussolini, takrat korporal pri bersaljerih, v Dolu pri Jamljah ranjen. Tam je v spomin na ta dogodek ob državnih čestih postavljen majhen spomenik. Goriški bojovníki so ta dan poslali predsedniku vlade vdanostno brzojavko, v kateri mu kot svojemu ustanovitelju in prvobornitelju izrekajo svojo zvestobo in ljubezen.

Zopet s smrtjo kaznovana nepremišljenost. 19-letni Jožef Trampuš, ki je stanoval na Goriškem Gradu, je našel še nerazstreljeno bombo. Brez pomisleka se je je lotil izpraznjevati. Pri tem je zarjavil stroj eksploziviral in nesrečnega fanta razmesaril do smrti.

V soncu se kopljemo tu v Jul. krajini, da je veselo, vendar so noči in jutra mrzla — toplomer kaže okrog ničle — in v nekaterih predelih piše oster, tenak veter, ki reže v kosti. Zato nismo nič kaj zdravi. Prehladov, influenc, pljučnic je vse polno, bolnišnice so zasedene in tudi mrtvaški zvon se prepogosto oglašča.

Cene goveje živine so v zadnjem času po vseh naših trgih občutno padle. Tudi semenski krompir je padel v ceni. Prejšnja leta se je semenski krompir stalno dvigal, zato so se njegovi nasadi znatno povečali. Ker je bila letos zlasti ponekod letina izredno bogata, je dosti blaga na razpolago. Če pomislimo še na konkurenčni uvoz, potem bo mo razumeli, da so cene nizke in ni upanja, da bi se dvignile.

— Pri zaprtju, motnjah v prevavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franc-Josef grenčice«.

KINO UNION Tel. 22-21

Briljantna satira, ki jo naši kritiki hvalijo nad vse in ki jo občinstvo gleda z navdušenjem

Mr. Deeds Gary Cooper

Milijonar-dobrotnik

Predstave ob 16. 19.15 in 21.15 uri

Evharistični kongres v Budimpešti

Od stalnega odbora za evharistične kongrese v Jugoslaviji smo prejeli naslednje sporočilo:

Po časopisu se je raznesla vest, da bo na XXXIV. mednarodnem evharističnem kongresu v Budimpešti esperanto uradni jezik, v katerem bi se vodile tudi obravnave itd. To je povsem izmišljeno. Po pravilih, ki so jih odobrile cerkvene oblasti za mednarodne evharistične kongrese, je uradni jezik na teh kongresih vedno jezik tistega naroda, v katerem se vodijo priprave za ta kongres. V Budimpešti bo torej uradni jezik madžarski. Ker pa je madžarski jezik svetu bolj malo znan, se je osrednji odbor za evharistični kongres v Budimpešti odločil, da bo poleg madžarskega jezika v rabi tudi francoski, nemški in italijanski jezik. Poleg tega je bilo sklenjeno, da bo imel vsak narod svoje cerkev in svojo dvorano za svoje pobožnosti, oziroma za svoja javna zborovanja. Tako je na primer Hrvaatom dodeljena kapucinska cerkev v Budimpešti II Fő Utea 32 za liturgične funkcije, dvorana »Budai Vigado« na Silagyí Deszö Fer 5 pa za javna zborovanja. Vsak narod bo pri velikih skupnih zborovanjih zastopan po svojih govornikih s kratkim govorom v svojem jeziku. Samo tu bo mogel priti esperanto do svojega izraza in nikjer drugje.

Veliko zmedo je povzročila vest v prospektih, ki jih je razposlal »Putnik«, da je na sklepi dan tega kongresa, v nedeljo, 29. maja, odhod vlakov iz Budimpešte ob pol 7 zvečer. Po kongresnem programu se namreč začne velika teoforična procesija ob 4 popoldne. Vsa ta svečanost se gotovo ne bo prej zaključila kakor ob 8 zvečer. Če bi bila Putnikova vest resnična, bi moral največji del udeležencev izstopiti iz procesije in zamuditi najlepši del kongresa. Odbor je interveniral pri ministru notranjih zadev, od koder je prišlo uradno obvestilo, da je tu samo nesporazum. Vlaki bodo odhajali v noči od 29. na 30. maja. Ministrstvo je zahtevalo samo, naj romarji ne ostanejo v Budimpešti dne 30. maja, ko bo v tem mestu velika jubilejna svečanost ob 900 letnici smrti kralja sv. Stefana. »Putnik« je že obljubil, da bo odhod vlakov določil za pozneje in da noben vlak z jugoslovanskimi potniki ne bo odšel prej kakor 29. maja ob 11 zvečer.

»Stednja, sigurnost in trajnost — so tri odlike prave Bata«

Drobne novice

Koledar

Sobota, 5. marca: Janez Jožef od Križa, spoznavalec.

Nedelja, 6. marca: Perpetua in Felicita, mučenici.

Novi grobovi

Na Pretržu pri Moravčah je mirno v Gospodu zaspala gospa Ivana Mal roj, Pele, mati muzejskega ravnatelja g. dr. Jos. Mala. Pogreb bo v nedeljo ob 10 dopoldne iz hiše Zalosti na Pretržu na pokopališče farne cerkve v Pečah. Naj ji sveti večna luč! Zaljučim naše iskreno sožalje!

Peter Kosler. V Ljubljani je umrl v četrtek g. Peter Kosler, posestnik in tovarnar. Doživel je 80 let. Izviral je iz znane ljubljanske industrijske družine Koslerjev, ki so bili med najbolj uglednimi pivovarnarji v Ljubljani, saj je Koslerjeva pivovarna znana že iz druge polovice prejšnjega stoletja. Pozneje se je Koslerjeva pivovarna spremenila v sedanjo pivovarno »Union«. Pokojni g. Peter Kosler je bil neustrašno delaven in gospodarskem življenju ter je bil dolga leta upravni svetnik pivovarne »Unions«. Poročen je bil z gospo Adelino iz znane ljubljanske rodbine Luckmannov. Pokojnik zapušta tri hčerke, zeta in več vnukov in vnukinj. Pogreb bo danes ob 4 popoldne iz hiše Zalosti, Cerkovni grad. Naj mu sveti večna luč! Zaljučim naše iskreno sožalje!

V Ljubljani je umrl gospod Josip Medved, poštni uradnik v p. Pogreb bo danes ob 2 popoldne. — V splošni bolnišnici je za vedno zatisnila svoje oči gospa Neža Potokar, vdova čevljarkega mojstra. Pokopali jo bodo danes ob 2 popoldne. Naj v miru počiva! Zaljučim naše sožalje!

Vinarški in sadjarški tečaj v Ljutomeru

V nedeljo in ponedeljek, to je dne 6. in 7. t. m., se nadaljuje vinarški in sadjarški tečaj v Ljutomeru. Predavali bodo strokovnjaki, in sicer v nedeljo, ob 2 popoldne, precepjanje starejšega traja v vinogradu gosp. Varde na Podgradju. V ponedeljek, ob 8. pretakanje vina, vinske bolezni, ob 10 precepjanje in pomlajanje sadnega drevja, popoldne ob 2 cepljenje in pomlajanje sadnega drevja praktično v sadonosniku.

KINO SLOGA Tel. 27-30

Sonja Henie v filmu

„Kraljica ledu“

O vojnih spomenikih bodo v nedeljo, 6. t. m., predavanja v Ljubljani, Celju in Mariboru. Priredi jih Zveza bojevnikov, ki bo ta dan nabirala po vsej Sloveniji prispevke za spomenik neznanemu slovenskemu vojaku iz svetovne vojne na Brezjah. Predavanja, ki ga je imel v sredo, 2. marca, v beli dvorani Unions v Ljubljani za člane osrednjega odbora Zveze bojevnikov in povabljenih goste podpredsednik Zveze Rudolf Wagner, je živo prikazalo vso tragiko vojne, pa tudi smisel, ki ga imajo narodi, med njimi prav posebno naš slovenski narod, za počastitev v svetovni vojni padlih in umrlih vojakov. Lepe skiptične slike nazorno prikazujejo veličino in lepoto spomenikov. Zato opozarjamo vse, da se predavani udeležijo. V Ljubljani bo predavanje ob 11 dopoldne v frančiškanski dvorani, v Celju ob 9 dopoldne v dvorani kina Ljudski dom, v Mariboru pa ob 11 dopoldne v dvorani Ljudske univerze. Ne zamudite in pridite k predavanju vsi, ki se zanimajo za delo pri postavitvi vojnih spomenikov. Vstopnine ni.

Družba sv. Vincencija Pavelskega. Ljubljanske in okoliške konference bodo imele jutri (prvo postno nedeljo) običajno zborovanje v Marijaniškem v Ljubljani (Poljanska c. 28). Ob 6.45 bo sv. maša s pridigo in skupnim sv. obhajilom v marijaniški kapeli, ob 8.30. zborovanje v gledališki dvorani. Vsi člani se nujno vabijo, da se sestanka polnoštevilno udeležijo. Iskreno povabljeni tudi dobrotniki in prijatelji družbe.

Straža v viharju, 18. številka je izšla z naslednjo vsebino: Kako pridobivamo, Poslušajmo glas pastirja! 20 obletnica rdeče armade, Nove senzacije, Slovenski prirodoslovci, Zakaj je padel? Pridobivanje lastnine, Prirodoslovna znanost in vera, Cerkev v Nemčiji, Propaganda s filmom, Komunistične šole, Iz popotne torbe, Boj proti veri, Občni zbor društva za ligo narodov in svetovni mir na belgrajski univerzi, Tekme tečajnikov in tečajnice ASK na Črnem vrlju, Program žostov in krajše zanimivosti ter leposlovno: Zima med gozdovi. Naroča se v upravi Miklošičeva cesta 5 Ljubljana (letno 35 din od 1. marca 25 din). Dobi se v trafikah.

Posvetitev kotorskega škofa. Spiltski škof Dobrivoj Bonafaci je odpotoval v Kotor, kjer bo posvetil novega škofa dr. Butorca. Poleg episkopskega škofa bosta prisostvovala posvetitvi tudi hvarski škof Pušić in dubrovniški škof Carevič.

Pri ministristvu za gradbe bodo z aprilom sprejeli 20 gradbenih inženirjev in 40 absolventov srednje tehnične šole. Prošnje je treba vložiti na ministristvo za gradbe do 15. marca t. l.

Huda nesreča je zadela na pustni torek Nežo Koder iz Davče pri Sorici. Bila je na obisku pri sorodnikih v Podbrdu (Italija). Ko se je vračala domov, ji je na ovinku privozil nasproti tovorni avto. Ker se je umaknila na levo, jo je avto podrl in uboga žena je obležala nezavestna. Prepeljali so jo v goriško bolnišnico.

Krajevna protituberkulozna liga v Škofji Loki vabi vse svoje člane in prijatelje na redni občni zbor, ki bo v nedeljo ob 9 v risalnici meščanske šole. Slišali boste razveseljivo poročilo o delovanju te navdse delavne organizacije s 580 člani.

4 dnevni avtoizlet v Gorico—Trst, na željo tudi v Padovo—Benetke, 18. do 21. marca. Priglasite se takoj za pojasnila »Družini božjega cveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Nesreča otroka. V Mekinjah se je polil z vrelo kavo po obrazu in telesu enoletni delavčev ein Stanislav Grošelj, ki je dobil nevarne opekline. Bil je prepeljan v bolnišnico.

Najdeni prastari grobovi. Pred dnevi so našli v Budvi staro grobišče. Spiltski muzejski ravnatelj dr. Abramič je preiskal ta najdišča ter je odkril dve plasti grobov, za katere je ugotovil, da izvirajo iz 3. in 2. stoletja pr. Kr., to je iz ilirске in grške dobe. V grobovih so okostja še dobro ohranjena. V njih so našli dalje še mnogo keramičnih izdelkov, staro broško, glinasto verižico in podobno. Nekateri najdenine izvirajo celo še iz halatske dobe. V grobovih so našli tudi sedem železnih kopij. Dalje so odkrili štiri nagrobne spomenike z žarami in pepelom mrtvecev. Največjo zanimivost pa je izzvala vest, da so v nekem grobu odkrili zlato verižico, dolgo 35 cm z dvema obeškoma. Verižica je iz čistega zlata.

Krvav pokolj med šemami. Zaključek pusta je bil zelo žalosten zlasti v okolici Slavovskega in Bonanjskega Breda. V bolnišnico so pripeljali več ranjenecov, od katerih so nekateri v smrtni nevarnosti. O pretepih in pokoljih v okolici poročajo povsod. Ponekod so se šeme streljale med seboj z revolverji, drugje pa so se klali z noži. Dosele je bil to najbolj krvav pust v tej okolici.

— Naši muslimani se vračajo iz Meke. V Sarajevu pričakujejo v soboto vrnitev prve skupine letošnjih mohamedanskih romarjev (hadži), ki so se mudili v Meki in Medini.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priloga sledeče knjige: Berghaus: Die Frohbotschaft von der Erlösung. Gedanken zur heiligen Fastenzeit. 178 str., vez. 44 din — Franke: Osterlicher Frühling. Von der Ostererwartung der Kirche. 95 str., nevez. 17 din. — Gerstner: Die Sendung des Predigers. 220 str., nevez. 54 din. — Mendigal: Jugend Moral. An Beispielen erläuterte, kraktisch-katholische Sittenlehre. 164 str., nevez. 39 din. — Muckermann: Von der Wiederkehr des Welterlösers. Religiöse Darlegungen über die letzten Dinge des Menschen. 122 str., nevez. 23 din. Müller: Der heilige Joseph. Die dogmatischen Grundlagen seiner besonderen Verehrung. 264 str., vez. 105 din. — Nikolusei: Aus der Werkstatt des Predigers. 163 str., nevez. 45 din. — Pfleger: Der lebendige Christ vor der wirklichen Welt. 126 str., nevez. 39 din. — Reider: Heiliger Josef, bitt für uns! 7 naprevov. 8T str., nevez. 25 din. — Scherzl: Compelle Intrare. Grundsätzliches und Praktisches über zeitnahe Volksmission. 250 str., nevez. 39 din. — Willram: Resurrecturis. Nagrobni govori. 216 str., vez. 65 din.

Ljubljana

Sobota 5. marca 1938

Gledališče

Drama: Sobota, 5. marca: Zadrega nad zagredo. Izven. — Nedelja, 6. marca ob 13: Princiska in pastirček. Izven. Mladinska predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Ob 20: Rdeče rože. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 7. marca zaprto.

Opera: Sobota, 5. marca: Grofica Marica. Izven. Znizane cene. — Nedelja, 6. marca ob 15: Helteja. Izven. Znizane cene. Ob 20: Tosca. Izven. Znizane cene. — Ponedeljek, 7. marca zaprto. — Torek, 8. marca: Jakobin. Premiera. Premierski abonma.

Prireditve in zabave

DMK Križanke priredi drevo ob 8 v frančiškanski dvorani dramo iz osvobodilnih bojev Čehov in Slovkov »Štirje poročniki pod pokroviteljstvom g. inž. Stanislava Miškovskega, konzula češkoslovske republike. Sodeluje godba »Slogac«. Predprodaja pri M. Polak, Česta 29, oktobra, v pisarni »Pax et bonum« v prehođu frančiškanskega konvikta in na portli križevniškega samoostana, tel. 41-61.

Fantovski odsek št. Vid v zavodu sv. Stanislava priredi 6. marca akademijo. Vstopnine ni — vabljeni vsi!

Wiener Sängerknaben imajo navado, da je njihov koncertni spored sestavljen iz 3 delov. V I. delu pojo madrigale najstarejših, najznamenitejših glasbenikov 15. in 17. stol. II. del je nekako za oddih občinstvu. Navadno izvajajo Sängerknaben kako krajšo mladinsko opero ali spevoigro v ljubkih kostumih, deloma se izvaja recitatorično, deloma pa govorično. Trejni del koncerta pa je posvečen skladbam skladateljev minulega stoletja pa tudi sedanje dobe. Opozarjamo, da je koncert v ponedeljek, 7. t. m. ob 20 v veliki Unionski dvorani. Sedeži pa se dobe v knjigarni Glasbene Maticе.

Pianist Ivan Noč priredi v petek, 11. t. m. v veliki Filharmonični dvorani klavirski koncert s posebno zanimivimi in lepim sporedom. Izvajal bo veliko in zelo težko Bachovo točesto s fugo v Busonijevi prireditvi, dalje Chopina, Brahmsa in Debussyja. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Sneberje-Zadobrova. Dramatski odsek Pevskega društva uprizori v nedeljo, dne 6. t. m., ob pol 4 popoldne dramo v štirih dejanjih »Podrti križ«. — Vstopnice so v predprodaji pri tov. Avšiču.

Predavanja

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek 8. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani skiptično predavanje: »Tiziano Vecellio«. Ob izbranih slikah bo predaval dr. p. Roman Tominec o življenju in delu velikega mojstra renesance (1477—1576). Predprodaja vstopnic po 3 in 2 din v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasazi.

Sestanki

Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov — podružnica Ljubljana, vabi svoje članstvo na današnji XVII. redni letni občni zbor ob pol 2 v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. — Upravni odbor.

Diplomirani tehnik! Dne 10. marca t. l. ob 19.30 bo redni letni občni zbor Zdrženja diplomiranih tehnikov, sekcije Ljubljana v hotelu Miklič. Vabljeni vsi člani in nečlani — absolventi Srednjih tehniških šol.

Naše dijaštvo

Pevci in pevke! V soboto (5. III.) od 6 do 7 in v nedeljo (6. III.) od 10 do 11 zopet redna pevška vaja. Dobrodošli so vsi pevci, ki se zanimajo za cerkveno petje.

Kino

Zvočni kino Viš predvaja danes ob pol 9 najlepšo filmsko umetnino, glasbeni vefilim »Bethoven«. Za dodatek Foxov tehnik in predigra.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Svetega Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Murmajer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Ubog delavec (rezvažalec premoga) je izgubil v sredo zvečer na Dolenjski cesti znesek 500 din, ki so bili last njegovega gospodarja in jih bo moral delavec povrniti. Pošten najditelj dobi lepo nagrado. Naslov izgubljenega pove naše uredništvo.

Zlat uhan je bil najden pred frančiškansko cerkvijo in se dobi v Strellški ul. 4 pritličje, levo.

Kino Matica 21-24 Premiera velikega filma po motivih L. Tolstoj
(Les nuits blanches de St. Petersburg)

V vrtincu belih noči

Višek režije, glasbe, lepote in dejanja!
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzaemne zavarovalnice ob pol sedmih.

Jutri bo Ljubljana slovesno praznovala 50-letnico smrti sv. Janeza Boska. Cerkevna slovesnost bo na Rakovniku, ob 5. in 8. zveč, pa bo v frančiškanski dvorani slavnostna prireditve. V cerkvi Marijo Pomočnice na Rakovniku bo ob 6. sv. maša pred Najsvetejšim s pridigo, ob 7. sv. maša s skupnim sv. obhajilom gojencev, ob 8. sv. maša s pridigo, ob 8.45 sprejem prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmana, ki bo imel ob 9. slavnostni govor in sv. mašo, med katero bo mladina prepevala slovenske ljudske pesmi. Nato še dve sv. maši. Popoldne od 2.30 do 3.30 molitvena ura za salezijansko sodruđništvo. Ob 3.30 govor, pete litanije in blagoslov. Ob 5. in 8. zvečer bo v frančiškanski dvorani slavnostna predstava »Z don Boskom sonem naproti«, ki so jo pripravili gojenci salezijanskega zavoda na Rakovniku. Ker je znano, da so nastopi salezijanskih gojencev izredno razgibani in živahni, bodo vsi prijatelji mladine gotovo radi prihitali na to prireditev. V predprodaji se vstopnice dobe samo še danes v pisarni Pax et bonum. Vstopnina je din: 10, 8, 6, 4 in 3.

V nedeljo ob 8 zvečer telovadna akademija ZFO v Unionu

I. akademija Zveze fantovskih odsekov. Vsi, ki imate rezervirane vstopnice za akademijo, jih dvignite najkasneje danes do 5 popoldne. Vstopnice, ki jih do te ure ne boste dvignili, bomo razprodali.

Otvoritev razstave likovnih umetnic Male ženske antane bo v nedeljo, 6. t. m., ob 11 dopoldne v Jakopičevem paviljonu. Razstavo otvori ban g. dr. M. Natlačen. Ob 13 priredi gospod ban z gospo soprogo na čast došlim goščam in umetnicam obed v banovinski palači. — V ponedeljek, 7. t. m., je na češkoslovschem konzulatu za povabljenе goste čajanka, ki jo dajeta češkoslovska konzul gospi. inž. Miškovsky in njegova gospa soproga.

Koncertni nastop ljubljanskih srednjih in učiteljskih šol. V nedeljo, 13. marca bo dopoldne ob 10.30 v državni operi koncert ljubljanskih srednjih in učiteljskih šol. Nastopile bodo vse tovrstne šole in sicer vsaka z 2 ali s 3 pevskimi točkami, drž. učiteljske poleg tega še s svojim godalnim orkestrom (3 točke). Vsega skupaj se bo pol 21 pesmi, ki so vzete iz slovenske, deloma tudi iz jugoslovanske in slovske glasbene literature. Besedilo vseh pesmi, ki se bodo peje pri koncertu, je izšlo v tisku in ga bo dobil vsak obiskovalec te šolske prireditve brezplačno na razpolago pri blagajni v operi, ko bo kupil vstopnico. Kajti znano je, da je učitelj pri koncertu znatno večji in polpneši, če je poslušalec povsem znano tudi besedilo, ki si ga zlasti dijaštvo večkrat težko nabavi, če ga je treba plačati. Koncertni nastop je predvsem namenjen srednješolski mladini in staršem učencev in učenk, pa tudi vsej javnosti, ki se zanima za delo naše šole. Vstopnice od 20 din navzdol do 2 din se na razpolago pri dnevni blagajni drž. opere. Morebitni čisti dohodek se bo razdelil med sodelujoče šole za nabavo učil za pevski in glasbeni pouk.

KINO KODELJEVO Telefon 41 64

Danes ob 17. in 20. uri najpopolnejši barvani film RAMONA (Loretta Young in Don Ameche) — Zgodba idealne ljubice iz divjih orodolov Kalifornije. — Za dodatek: Orient (Gary Cooper).

I. Pevec moške Marijine družbe Križanke. Jutri v nedeljo, 6. t. m. ob pol 11 pevška vaja. Pridite vsi! Pevovodja.

Ribiški trg. Včerajšnji ribji trg je bil prav živahen. Pripeljana je bila velika množina vsakovrstnih rib, toda kupčija je bila bolj erednja, ker so ribe za povprečnega meščana še vedno predrage. Ščuke so bile: žive po 24 din kg, ubite po 16 din, postvi po 40 din, lubinj po 40 din, komarče po 36, cipliji po 20 din, šarže po 16 din, salpe po 14 din, osliči 28 din, sardele 16 do 18 din, sardele 12 do 14, smudji po 24 din, bukke po 10 do 14 din, skuše po 32 din. Repi morskih rakov so bili po 80 din kg. Zab je bilo bolj malo in je zanje vladalo skromno zanimanje, pač pa je bilo dovolj polžev, ki so bili debeli po 8 do 10 komadov za 1 din. Na trgu ni ene najbolj zlahtnih naših rib, lipanja, ki je sedaj pod zaporo.

I. Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka pripravila po zelo zmernih cenah A. Kun c, Ljubljana.

Maribor

m Kakšno bi bilo plačilo? Dobro znano je, da je med mariborskimi Nemci mnogo navdušenih hitlerjancev. Ni pa toliko znano, da je med njimi tudi nekaj takih, katerih starši so bili židovskega pokolenja. Kako neki bi hitlerjanska oblast takim svojim oboževalcem poplačala njihovo navdušenje a narodnosocialistične cilje? Na to menda prizadeti še sami niso pomislili!

m Katoliška mladina priredi v nedeljo 6. marca ob 5 popoldne v Cvečični ulici 28. dramo v 5 dejanjih »Lorenzo Contarini«.

KUHARSKA (KULINARIČNA) RAZSTAVA

zdrženja gostilniških podjetij v Mariboru. Unionska dvorana od 12.—15. marca 1938

m Jugoslovansko-češkoslovska liga v Mariboru ima svoj občni zbor v ponedeljek, dne 7. t. m. ob 20 v lovski sobi hotela Orel.

m Zadušnica za pokojna poštarje. Društvo poštnih, telegrafskih in telefonskih zvančnikov in služiteljev v Mariboru sporoča, da bo jutri v nedeljo ob pol 12 v frančiškanski baziliki sv. maša zadušnica za vse pokojne tovariše. Sodelovala bo poštarška godba in pevski zbor.

m Iz kaznilniške službe. V I. skupino zvančnikov so napredovali pri mariborski jetnišnici pazniki: Vuzem Ivan, Goltas Franc in Korosec Anton ter zvančnik okrožnega sodišča Petrovič Tomo.

m »Putnike v Mariboru je dobil glavno kolekturo za prodajo srečk. Mariborski »Putnike je prevzel glavno kolekturo za prodajo srečk državne

razredne loterije, in sicer začeni s prihodnjim kolom, ki se prične aprila. Srečke se dobe tudi pri vseh Putnikovih podružnicah v Celju, Ptuj in Gornji Radgoni.

m Obrtno gibanje. V februarju je bilo izdanih 18 novih obrtnih pravic, istočasno pa je bilo črtanih v obrtnem registru 12 dosedanjih obrti.

m Načrti za carinarstvo so bili te dni gotovi ter jih je mestna občina poslala na merodajne instance v Beograd v odobritev. Ko bo odobritev prispela, se bo pričelo z gradbo.

m Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi jutri ob 11 dopoldne v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu propagandno predavanje s skiptičnimi slikami »O spomeniku neznanemu slovenskemu vojaku«, ki ga zveza namerava postaviti pri Mariji Pomagaj na Brezjah.

Kavarna in restavracija »Orel«

Vsak petek sveži šili, fogaši, sule in morske ribe

m Muzejsko društvo v Mariboru ima svoj letni občni zbor v nedeljo, 13. marca ob pol 10 v čitalnici Studijske knjižnice. Dnevni red običajen.

m Dijaške Marijine kongregacije imajo drevo ob 6 v cerkvi sv. Alojzija redni mesečni sestanek z govorom in večernicami. V nedeljo, 6. t. m. ob pol 7 zjutraj je istotam sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Udeležba za kongregacije obvezna, akademski starešine in prijatelji mladine vabljeni.

m Za 20 din — 6 lepih knjig! V mariborskih župnijskih pisarnah se še vedno zbirajo naročniki za Mohorjeve knjige. Pristopite kot član! Za 20 din dobite 6 lepih knjig!

m Dva gospodarja pogorela. Na Gaberniku v občini Zgor. Polsekava je nastal požar, ki je uničil vse imetje dveh posestnikov. Goreti je začel kup smrekovega drevja, ki je bil naložen za gospodarskim poslopiem posestnika Ivana Rebrnika. Takoj je ogenj zajel tudi hlev in stanovanjsko hišo, potem pa je preskočil še na 25 korakov oddaljeno imetje Rebrnikovega sosedu posestnika Janeza Golenača, kateremu je požar istotako uničil hišo in gospodarsko poslopje. Oba posestnika trpita veliko škodo, ki je tem občutnejša, ker sta bila le za nizko vsoto zavarovana. Zaradi suma požiga je bila aretirana ena oseba.

m Nočno lekarniško službo imata ta teden lekarni Peter Albanež, Frankopanova 18, tel. št. 27—01 in Venceelj König, Aleksandrova cesta 1, tel. št. 21—79.

Gledališče

Sobota, 5. marca, ob 20: »Trubadur«, Rēd' B. — Nedelja, 6. marca, ob 15: »Gašper in Hudamōrac. Otroška predstava. Znizane cene. Ob 20: »Pri treh mladenkah«. Gostovanje Marice Brumen-Lubejeve. Znizane cene.

Celje

c V Gosposki ulici je zaspala v Gospodu v četrtek zvečer 64-letna hišna posestnica Marija Verdoushegg. Pogreb drage pokojnice bo v nedelje ob 4. popoldne iz mrtašnice na mestnem pokopališču. Naj v miru počiva! Svojem naše iskreno sožalje!

c Katoliško gospejno društvo dobrodelnosti v Celju vabi vse članice, da se udeležijo pogreba pokojne gospe Verdoushegg!

c Občni zbor podružnice Zveze združenih delavcev v Celju (ZZD) bo v torek, dne 15. marca ob 6. zvečer v Domu (1. nadstropje). Pisarna ZZD v Celju je v Domu v Samostanski ul.

c Huda nesreča v gozdu. V gozdovih v Nazarju pri Mozirju se je ponesrečil v gozdu 30-letni gozdni delavec Kladnik Viktor. Pri spravljanju hlovdov ga je zadela hlovd in mu zlomil desno nogo v gležnju. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

c Slovenska šahovska zveza bo zborovala jutri v nedeljo, 6. t. m. ob 10 dopoldne v Celjem domu. Šahovskega turnirja ob tej priliki ne bo.

KINO UNION

Danes ob 18.15 in 20.30 premiera filma v nemškem jeziku

CAFE METROPOL

Revija razkošja in elegance — napete scene v elegantni igralnici. — Loretta Young.

KINO METROPOL CELJE

Najnovejša Willy Forstova umetnina

Serenada

KINO DOM — CELJE

Danes ob 4.15, 6.30 in 8.30 vefilim

Pater Vojteh

Jutri ob 10 in ob 2 Pater Vojteh.

Jutri ob 4.15, 6.30 in 8.30 Princeza korald.

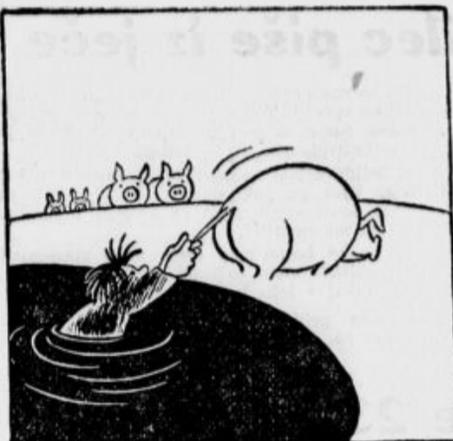
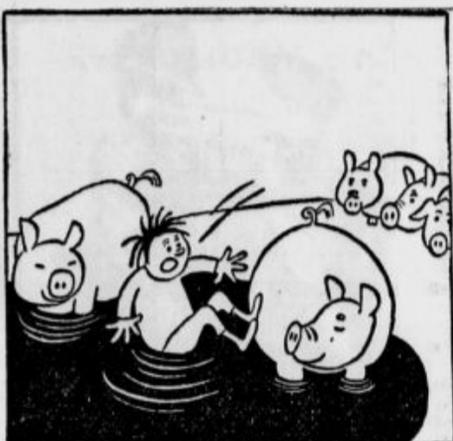
Kamnik

Turistični odbor v Kamniku se je pred kratkim konstituiral. Načeluje mu vladni svetnik v p. g. dr. Franc Vidic. Program, ki si ga je odbor sestavil za bodoče delo, je sledeči: Odkup in ureditev največje zgodovinske zanimivosti Malega gradu, ureditev Kalvarije in okolice, ureditev razvalin na Starem gradu, nadaljevanje gradnje Zupanih galerij, ureditev parkov itd. Prepričani smo, da bo pri realizaciji svojih načrtov našel med meščani polno umevanje in podporo.

Škofia Loka

II. redna skupščina gasilske župe je bila v nedeljo ob 3 v novem Gasilskem domu v Škofji Loki. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je bilo v l. 1937. v okrožju Škofjeloške župe 7 požarov, ki so napravili škodo za ca. 350.000 din. Zupna prireditve bo letos v Zelenzkih 10, julija ob priliki blagoslovitve novega gasilskega doma.

Občni zbor JRZ za našo občino je bil v četrtek ob precejšnji udeležbi. Izvoljen je bil z malimi spremembami stari odbor z g. Debeljakom na čelu.

Delo za naše kmetijstvo

Iz ekspozicija g. ministra za kmetijstvo Svetozarja Stankoviča o predlogu proračuna za leto 1938-1939 posnemamo naslednje podrobnosti:

Delo kmetijskega ministrstva gre za tem za povečanje domače proizvodnje onih kmetijskih pridelkov, ki se porabljajo kot industrijska surovina in za povečanje izvoza kmetijskih pridelkov, da bi lahko vzdržali tekmo na svetovnih tržiščih. V okvirju programa za preusmeritev našega kmetijstva je bilo potrebno izdelati delovni program za vsako panogo kmetijstva. Delo je bilo zlasti osredotočeno na izboljšanje kakovosti kmetijskih pridelkov, tako imenoma navaja g. minister pšenico, sadje, vino, smoko, konopljo, bombaž, olj. plodove, sladkorno peso, deteljo. Glede sadja omenja, da je izdelana nova uredba o kvalitativnem izboljšanju sadja za izvoz, ki bo stopila v veljavo ob novi sezoni. Po novi uredbi bo moral vsak izvoznik s svojim žigom in znakom garantirati označeno kvaliteto. To bo posebno veljalo za suhe slive. Kultura bombaža je letos narasla za 75% in znaša okoli 5000 ha, zato pa je nazadovala kultura opijskega maka od 8000 na 5500 ha.

Obširno govori o izboljšanju žvinojare in omenja, da bo letos izdan Jugoslovanski Herd-Book, osrednja državna izvornopisna knjiga za naša go-

veda. Izdelan je tudi že načrt zakona o veterinarski službi. Število nezaposlenih absolventov srednjih kmetijskih šol se povečuje. Ti absolventi pa bi prišli v poštev kot učitelji na kmetijskih nadaljevalnih šolah. Zavarovanje profi toči je uvedeno v savski, primorski in vardarski banovini, vse je pa že pripravljeno za uvedbo v donavski in drinski banovini. Za novo sezijo skupščine so pripravljani 4 novi zakoni: prostovoljski zakon, zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o vinu, zakon o veterinarski službi in zakon o komasaciji zemljišč. Glede bodžnosti kmečkega kredita je minister mnenja, da je treba najprej organizirati lombardni kredit, nato melioracijski in končno komasacijski. Pri tem naj skupaj sodelujejo zadruge in agrarna banka. G. minister je nato obrazložil stanje agrarne reforme v posameznih pokrajinah naše države.

**V nedeljo ob 8 zvečer
telovadna akademija ZFO
v Unionu**

Drž. hipotekarna banka

Drž. hipotekarna banka (nekdanja uprava fondov, ustanovljena leta 1862), objavlja svoj računski zaključek za 1937, iz katerega je razvidno, da je bilančna veota banke narasla od 5.604,6 na 6.700,2 milij. in spada tako banka med največje denarne zavode v naši državi. Banka izkazuje nov dotok tujih sredstev, katere je porabila za povečanje svoje likvidnosti, nadalje se je zlasti razvila njena delavnost na polju komunalnega kredita, ki postaja najvažnejši posel banke. Končno igra banka zelo veliko vlogo tudi na trgu državnih papirjev, kar se vidi iz etalno naraščajočega porfelijskega državnih papirjev. V ostalem o bile glavne bilančne postavke banke v zadnjih letih naslednje (v milij. din):

	1935	1936	1937
gotovina	36,96	35,8	47,4
naložbe	462,6	441,4	756,5
posojila:			
hipotekarna	2.144,6	2.070,97	1.972,2
komunalna	648,1	948,14	1.397,0
ostala	388,0	399,4	321,8
drž. tek. račun	654,2	578,7	669,0
vrednostni papirji	381,8	480,54	824,0
nepremičnine	206,5	217,4	282,0

Gotovina banke se je obenem z naložbami pri Narodni banki in Poštni hranilnici povečala za 334 milij. din. Med posejili so se zmanjšala hipotekarna posojila, nadalje posojila vodnim zadrugam od 76,45 na 73,4, lombardna posojila od 163,1 na 101,45, menično hipotekarna posojila od 107,65 na 93,0, menično posojila so narasla od 52,24 na 52,87 milij. din. Zadolžitve države pri banki se je lani ponovno povečala, dočim se je v letu 1936 zmanjšala. Ostali tekoči računi so narasli od 307,7 na 384,6 milij. Portfelje vrednostnih papirjev je lani narasel zaradi novih nakupov in dviga tečajev državnih papirjev za 344 milij. din, od tega so narasli lani papirji rezervnega sklada od 196,06 na 229,94 milij., papirji sklada za amortizacijo bančnih zgradb od 10,25 na 12,0 milij., odkupljeni papirji pa od 274,14 na 582,0 milij. din. Razna aktivna banka so se lani zmanjšala od 124,6 na 88,77 milij. din.

Povečanje obsega poslovanja se vidi tudi v dvigu postavke: kavcije, garancije, depoziti in drugo od 2.594,1 na 3.049,0 milij. din.

Gibanje pasiv je razvidno iz naslednje tabele:

	1935	1936	1937
skladi	1.419,76	1.640,7	2.079,8
kapitali jav. ustan.	392,4	394,45	452,16
hranilne vloge	1.169,5	1.200,4	1.388,9
tek. račun države	161,1	115,4	115,2
skladi banke	236,0	281,4	354,0
tek. računi	705,6	884,5	1.161,6
inoz. posojila	941,6	880,5	872,16

Iz te tabele je razvidno, da so lani zlasti narasli razni skladi pri banki, tako so narasli razni skladi od 1.206,36 na 1.524,9, samostojni skladi pa od 434,34 na 554,9 milij. din. Banka ne loči v računskem zaključku za 1937 posebej vlog na tekoče račune od ostalih računov, kot je to delala prejšnji dve leti. V postavki inozemska posojila so padla posojila na obveznice in zastavne liste od 763,2 na 694,4, istočasno pa so narasla posojila v tekočih računih pri inozemskih bankah od 117,26 na 177,8 milij. Med posameznimi lastnimi sredstvi banke izkazuje lani rezervni sklad povečanje od 174,8 na 198,8, sklad za amortizacijo bančnih zgradb od 51,1 na 60,14 in tečajna razlika pri vrednostnih papirjih od 55,5 na 98,8 milij. Nov sklad za zavarovanje bančnih zgradb znaša 1,25 milij. din. Končno so se zmanjšali prenosni računi od 94,16 na 46,7, razna pasiva pa so narasla od 163,05 na 234,0 milij. din.

Račun izgube in dobička izkazuje povečanje dohodkov od obresti od 315,3 na 363,0 milij., povečanje dohodkov od bančnih zgradb od 1,9 na 2,1 in raznih dohodkov od 3,55 na 6,5 milij. din. Med obrestmi je najznatnejše narasel donos komunalnih posojil, tekočih računov in odkupljenih vrednostnih papirjev. Med stroški so narasle obresti od 223,2 na 255,9 milij. din, upravni stroški od 17,8 na 25,8, razni stroški so se zmanjšali od 38,5 na 10,14 milij. Znatno se je povečala postavka odpisov, ki je znašala 1935 21,86, 1936 23,03 in lani 36,0 milij. din.

Cisti dobiček banke je lani narasel od 40,16 na 44,1 milij., od tega je šlo za taničeme 1,2 (1,1), za rezervni sklad 8,6 (7,8) milij., država pa dobi 34,3 (31,26) milij. din.

Stanje Narodne banke

Dne 28. februarja 1938 je bilo stanje Narodne banke naslednje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. februarja):
Aktiva: zlato v blagajnah 1.717,86 (+0,044), zlato v inozemstvu 7,5, skupna podlaga 1.725,35 (+0,044), devize izven podlage 447,76 (-8,2), kovani denar 396,8 (-24,3), posojila: menična 1.341,64 (-2,4), lombardna 255,87 (+0,96), skupno posojila 1.597,5 (-1,4), razna aktivna 2.211,04 (+1,56).
Pasiva: bankovci v obtoku 5.697,2 (+175,0), drž. terjatve 136,66 (-47,6), žiroračuni 1.508,2 (-133,2), razni računi 1.080,1 (-37,2), skupno obveznosti po vidu 2.724,95 (-193,6), razna pasiva 315,1 (-6,5).

Obveznosti po vidu in obtok bankovcev 8.422,15 (-18,6), skupna podlaga s primom 2.217,1 (+0,06), zlato v blagajnah s primom 2.207,45 (+0,06) milij. din, skupno kritje 26,32 (26,26)%, od tega samo z zlatom v blagajnah 26,21 (26,15)%.
Izkaz kaže med pasivi posledice ultima februarja. Obtok bankovcev je znatno narasel zmanjšala pa so se naložbe na žiro tako državne kot zasebne. Med aktivni je omeniti le naraščanje obtoka kovanega denarja in raznih aktiv.

Podaljšanje roka za vlaganje prošnji za zaščito zadrug

Kot znano je bil 23. februarja 1938 rok za vlaganje prošnji za zaščito, kakor je to določala uredba o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov z dne 23. novembra 1934. Še pred 23. februarjem je bilo objavljeno, da bo izšla nova uredba, ki bo uredila položaj denarnih zavodov, ki bi po tem roku zašli v težkoče pri izplačilih. Tudi narodna banka je v svojem letnem poročilu smatrala, da je treba namesto dotedanje zaščite postaviti nekaj novega.

Medtem pa je že prišel 23. februar in položaj denarnih zavodov, ki so se želeli priti pod zaščito, je postal nejasen. Nova uredba medtem še ni bila gotova in tako ni preostalo nič drugega kot vsaj delno podaljšati rok za vlaganje prošnji za zaščito. Pri tem pa je prišlo do kompromisne rešitve, ki je rok za vlaganje prošnji podaljšala do 23. avgusta 1938, toda samo za kmečke kreditne zadruge in njih zveze, dočim glede ostalih zavodov ni nič novega in je treba n. pr. za banke čakati, kakšna bo nova uredba o »spočetu«, kakor jo napovedujejo in že izdelujejo.

Teket uredbe o podaljšanju roka za vlaganje prošnji za zaščito za kmečke kreditne zadruge in njih zveze je objavljen v »Službenih novinah« z dne 3. marca.

Zveza industrijcev za Slovenijo

Pod predsedstvom predsednika Zveze industrijcev za dravsko banovino g. Avgusta Praprotnika je bila dne 3. marca t. l. plenarna seja uprave Zveze industrijcev.

Iz predsedstvenega poročila posnemamo, da bo Centralni zbor v Belgradu verjetno začetkom meseca aprila t. l., skupščina Zveze industrijcev pa na dan 22. marca t. l. z običajnim dnevnim redom.

Poslovno poročilo je podal glavni tajnik g. dr. Adolf Golia. Poročilo omenja predvsem vprašanje reforme železniške tarife in navaja, da je uvojlil Tarifni odbor večino predlogov Zveze glede deklasifikacije posameznih vrst blaga. Sprejeta je bila nadalje zahteva da naj se uporabi tarifa za 15 tonske pošiljke tudi v onih primerih, ko uporaba 15 tonskih vagonov zaradi predpisov o najvišji dopustnosti osne obtežitve ali iz drugih razlogov ni možna. S področja socialne politike omenja poročilo anketo o odpiranju in zapiranju obratovalnic ter o delovnem času pomožnega

osebja, ki se je vršila meseca novembra p. l. v Zagrebu ter meseca januarja t. l. v Sarajevu. Zveza industrijcev se je izjavila proti nameravanemu povišanju nevarnostnih razredov, kar bi pomenilo občutno povišanje nezgodno zavarovalnih prispevkov. Zveza je budno zasledovala aktualna davčna vprašanja ter vložila predloge zaradi ublažitve poedinih davčnih, trošarinskih in taksnih predpisov.

Z ozirom na odlok Ministrskega sveta o spremembah carinske tarife, ki je stopil v veljavo dne 3. februarja t. l. je Zveza predlagala dopolnitev prehodnih določb v tem smislu, da naj veljajo dosedanje carinske olajšave tudi v onih primerih, ko je Ministrstvo trgovine in industrije že izdalo naprejšnje dovoljenje za ustanovitev podjetja ter je podjetje stroje že naročilo in deloma vnaprej plačalo.

Poročilo omenja slednjič, da so se v razdobju od zadnje seje uprave vršile tri seje strokovnega osebja lesne industrije. Na sejah osebja so se obravnavala vprašanja, ki se tičejo specialno dotičnih industrijskih strok. Za dne 8. t. m. je sklicana seja osebja električnih podjetij in plinar, na kateri se bo zlasti razpravljalo o vprašanju varovanja pridobitnih prav v zvezi z novim Zakonom o električnem gospodarstvu. V kratkem naj se vrši tudi seja osebja gradbene industrije in industrije gradbenega materiala.

Uprava je nato na podlagi poročila referenta zavzela svoje stališče glede načrta revizije obrtnega zakona ter rešila še nekatero tekoče zadevo. Nadalje je uprava najprej odobrila zaključni račun za leto 1937 in proračunski predlog za leto 1938, ki se predložita Glavni skupščini. Končno je sklenila uprava, da se uvedejo v bodoče pri po-verjeništvu v Mariboru stalni uradni dnevi.

Zborovanje trgovcev v Celju

V četrtek zvečer je bil v Celju občni zbor tamošnjega združenja trgovcev, katerega je vodil predsednik g. Stermečki, za zbornico pa se je udeležil zbor g. Anton Fazarič. Iz poročila g. Stermečkega posnemamo, da je v splošnem pokazal lani gospodarski položaj mnogo znakov izboljšanja. Promet ne nazaduje več, potrebno pa bo še mnogo dela, da pridemo iz krize. Posebno je treba podčrtati izboljšanje pri denarnih zavodih in računati je na splošno popolno obnovo poslovanja. Celjska mestna hranilnica je na iniciativo župana g. Al. Miheliča dobila večje posojilo in izplačilo vloge. S tem si je zavod zopet pridobil zaupanje. Da se pri nas gospodarske razmere niso izboljšale, je pripisoval dvem slabim letom, ki sta prišli zaporedoma in pa vremenskim nezgodam. Zrastlo je zelo malo in še to je imelo slabo ceno, edino les ima dobro ceno. Vprašanje cest je še vedno pereče, posebno so zanimarjene državne ceste in treba bo tu znatnega dela, kakor ga vidimo pri naših najbližjih sosedih. Položaj Celja je v veliki meri povzročil znaten tujski promet, za katerega moramo skrbeti. Celjska občina ne sme trgovine preveč obdavčevati s trošarino, ker potem ni zmogla konkurence. Industrija naj se v začetku malo obdavi, nato pa več, posebno tuja industrija, ki ima pri nas zlate čase. Potrebna nam je nadalje decentralizacija. Dobiti moramo nazaj puplni denar, decentralizirati se mora socialno zavarovanje. V Celju je potrebno veliko poslopje za bolniško blaginjo. Centrala bolniškega zavarovanja naj ee prenese v Ljubljano Velika ovira trgovanju so se razni privilegiji in konsumi ter krošnjastvo. Krošnjastvo z manufakturom naj se sploh prepove. Celjo potrebuje avtomatsko telefonsko centralo, za kar je treba 1 milj. din. Leta 1927 je bila v Celju ukinjena carinarnica, katero mora Celje zopet dobiti nazaj.

Združenje samo ima premoženja okoli 900.000 dinarjev. Proračun znaša 80.000 din. članarina znaša 40 din za vsakega člana, družabnika, prokurista in poslovodjo, 20 din pa za vsakega kvalificiranega nameščena, 15 za vavence in 10 din za nekvalificirano osebo, pri delniških družbah z o. z., družbah in zadrugah se članarina podvoji. V nekoliko spremenjenih pravilih je določilo, da znaša vpisnina za vsako inozemsko podjetje 100% več kot običajno. Združenje bo pristopilo k Zvezi trgovskih združenj v Ljubljani pod pogojem, da Zveza trpi potne stroške na seje.

✱
Opozorilo gospodarskim krogom. Zveza trgovskih združenj dravske banovine je doznala, da obiskujejo gospodarske kroge v Sloveniji zastopniki nekakega »Odbora za izdajo spominske knjige III. vsedržavnega trgovskega kongresa v Ljubljani« in nabirajo za to knjigo inserate. Zveza trgovskih združenj kot organizatorica kongresa opozarja vse zainteresirane gospodarske kroge, da tak odbor sploh ne obstoja in da doslej še ni nihče pooblaščen za nabiranje inseratov za kongresni almanah. Upravičeni akviziterji inseratov za ta almanah, ki ga bo Zveza trgovskih združenj izdala, bodo imeli pismeno pooblastilo naše organizacije in le tem lahko oddajajo gospodarski krogi svoja reklamna naročila.

Hrvatska banka v Zagrebu, ki je, kot znano, v interesni sferi italijanskega kapitala, izkazuje v letu 1937 povečanje vlog od 60,06 na 78,8, čemur ustreza povečanje gotovine in naložb od 17,2 na 20,26 in dolžnikov od 56,3 na 60,5 milij. din. Cisti dobiček znaša brez prenosa 0,2 (0,11) milij., kar da skupno s prenosom za konec leta 1937 1,98 milij. din.

Mestna hranilnica v Novem Sadu izkazuje v l. 1937 dvig hranilnih vlog od 37,1 na 38,0 milij. din, čistega dobička pa od 0,32 na 0,46 milij. din. Elektrifikacija Savinske doline. Kranjske deželne župane in občine, ki imajo v občini naprave električne naprave zaradi elektrifikacije občin Braslovče, Sv. Pavel pri Preboldu, Gomilsko, Sv. Jurij pri Taboru in Vransko. Od Braslovče dalje

se zgradi daljnovid 15,7 km dolg z napetostjo 20.000 V, pri Tarnavi, pri Dolenji vasi v bližini Sv. Pavla pri Preboldu, v Sv. Juriju ob Taboru in na Vranskem pa transformatorske postaje za skupni učinek 140 kVA s krajevnimi omrežji. Komisijski ogled bo 8. marca s sestankom komisije ob 9 pri mostu ob križanju drž. ceste s Savinjo blizu Braslovč.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Časla Martina, avtoprevoznika v Gornjem Gradu, narok za sklepanje poravnave 6. aprila, oglašiti se je do 1. aprila.

Odprava konkursa: Patrich Anton, trg. z drvmi in posestnik v Ljubljani, Dolenjska c. 6 (ni kritja za stroške postopanja). Prva notranjska uvozna in izvozna zadruga v Cerknici (pritrilji vsi upniki), Kostanjevec Alojzij, trgovec v Ptuj (vsa masa razdeljena).

Potrijeni poravnava: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, Zajc Jakob, neprotokolirani trgovec v Črnomlju št. 56 za 52% v 10 mesečnih obrokih.

Kreditna banka v Murski Soboti. Računski zaključek za 1937 izkazuje pri glavnici 1,5 milij. din povečanje hranilnih od 2,89 na 3,26, tek. računov od 3,98 na 4,93 milij. din. Med aktivni so zlasti narasle naložbe pri drugih zavodih od 0,1 na 1,1, likvidacijski račun za kmečke terjatve znaša 1,0 milij. Cisti dobiček je narasel brez prenosa od 0,057 na 0,08 milij. din in znaša za leto 1937 dividenda 20 din na delnico (imenska vrednost delnice 500 din).

Likvidacija: Zadruga elektrarna na Vrhniki, r. z. z. o. z.

Borza

4. marca 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen: v Ljubljani na 238 den., v Zagrebu in Belgradu na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8,34—8,44, v Zagrebu na 8,33—8,43, v Belgradu na 8,3195—8,4195.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28,275—28,975, v Belgradu 28,50 denar.

Nemški čeki so ostali nespremenjeni v Ljubljani na 14,28—14,48, v Zagrebu na 14,285—14,485, v Belgradu na 14,28—14,48. Za konec aprila so beležili v Zagrebu 14,175—14,375.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1,342,438, v Belgradu 4,151,000 din. V efekth je bilo prometa v Belgradu 2,251,000 din.

Ljubljana — tečajsi primom:

Amsterdam 100. hol. gold.	2402,16—2416,76
Berlin 100 mark	1735,03—1748,91
Bruselj 100 belg.	728,49—733,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	215,03—217,08
Newyork 100 dolarjev	4259,76—4296,07
Pariz 100 frankov	139,49—140,93
Praga 100 kron	150,74—151,84
Trst 100 lir	225,05—228,13

Curih, Belgrad 10, Pariz 1405, London 21,615, Newyork 430,875, Bruselj 73,12, Milan 22,67, Amsterdam 241,05, Berlin 174,25, Dunaj 81,475 (bankovci 72,50), Stockholm 111,30, Oslo 108,60, Kopenhagen 96,50, Praga 15,14, Varšava 81,80, Budimpešta 86,25, Atene 395, Carigrad 350, Bukarešta 325, Helsingfors 955,5, Buenos Aires 113,25.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% inv. pos. 96—100, agrarji 59 den., vojna škoda promptna 450—455, begl. obv. 89—90,50, dalm. agrarji 88—90, 8% Bier. pos. 96 do 96,50, 7% Bier. pos. 89—90,50, 7% pos. DHB 99—101. — Delnice: Narodna banka 7,650—7,700, Trboveljska 225—230.

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. pos. 98—99 (98,50), agrarji 59,25—60,25 (59,50), vojna škoda promptna 454—454,50 (455, 454), za konec marca 453,50—454,50, za konec aprila 454 bl., begl. obv. 89,50—90 (90, 89,75), dalm. agr. 88,50—89 (88,75), 8% Bier. pos. 95,25—96,50 (95,50), 7% Bier. pos. 90 bl., 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 97 zaključek. — Delnice: Narodna banka 7,600 den., Priv. agr. banka 230 den. (230), Trboveljska 220 den., Tov. sladk. Bečkerek 600 bl., Oej. sladk. tov. 135—140 (135), Dubrovačka 395—415, Jadranska plova 405 den., Oceanija 610 den.

Belgrad: Državni papirji: 7% in. pos. 98,50—100, agrarji 58,50—59,50 (58, 58,50), vojna škoda promptna 453—456, begl. obv. 89,50—91, dalm. agrarji 88,50—89,50, 4% sev. agrarji 90—92, 8% Bier. pos. 96—97 (96), 7% Bier. pos. 88,50—90 ((88,50), 7% pos. DHB 99 den., 7% stab. pos. 96,50 den. — Delnice: Priv. agr. banka 225 den.

Žitni trg

Novi Sad: Ječmen bč., srem. 145—147,50. — Tendenco mirna. Promet srednji.

Sombor: Vse nespremenjeno. Tendenco nespremenjena. Promet 43,5 vag.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Lendavi dne 1. marca: Telice I. vrste 5 din, telice II. vrste 4,50, telice III. vrste 4 din, krave I. vrste 3 din, II. vrste 2 din, III. vrste 1,75 din, teleta I. vrste 6 din, II. vrste 5 din, prašiči špcharji 10 din, prašiči prutarji 7 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 10 din, II. vrste 8 din, svinjina 10 do 12 din, slanina 13 din, svinjska mast 14 do 16 din, čisti med 15 din, goveje surove kože 9 din, teleče surove kože 12 din za 1 kg. — Pšenica 150 din, ječmen 150 din, rž 175 din, oves 140 din, koruza 100 din, fižol 125 do 150 din, krompir 65 do 80 din, seno 50 din, slama 10 din, jabolka I. vrste 4 din, pšenična moka 375 din, koruzna moka 150 din za 100 kg.

Duhovnikov morilec piše iz ječe

Leta 1936 so v kraju Geysteren na Holandskem (okrožje Limburg) razbojniki napadli tamkajšnje župnišče ter pri tej priliki umorili tudi župnika. Ni še minilo dve leti od tedaj, ko je sedaj naslednik umorjenega župnika te dni dobil po pošti v roke tole pismo:

>Visoko častiti gospod župnik!

Se vedno večkrat mislim na tisto mrzlo in temno noč, ko smo štirje bli ropat denar ter smo pri tej priliki umorili župnika.

Dolga leta poprej se nisem brigal ne za Boga ne za njegove zapovedi. Kmalu potem pa, ko smo umorili župnika, sem pri nekem duhovniku v Belgiji vse svoje življenje zopet uredil.

Ko so nas pozneje prijeli in obsodili, sem kazen lahko sprejel. Teh 8 let ječe so zame pravihna kazen. Sicer pa ječa ni najhujše. Najhujše je kesanje in trpljenje. To je mnogo večje gorje.

S trdim delom sem si tukaj zaslužil nekaj denarja. Vam ga pošiljam; ali ne bi hoteli za ta denar brati sveto mašo za svojega prednika, ki smo ga mi umorili?

In ko se boste med sveto mašo spominjali živih, pomislite malo tudi na tiste štiri morilce, ki sede tukaj v ječi. In molite za nas!

Strašna pridiga je to pretresljivo pismo! Navajamo ga brez nadaljnega komentarja.

O možu, ki baje 23 let ne spi

Menda ga med sodobniki ni človeka, ki bi si upal trditi, kar trdi madžarski državni upokojenec Paul Kerr: »Zadnjikrat sem spal neke majniške noči leta 1915, potem pa nikdar več! Tako ta možak z vso resnobo trdi, zraven pa zatrjuje, da spanja nič več ne pogrša ter da je docela srečen človek. Njegova zgodba pa je baje tale:

Od 1. do 3. majnika leta 1915 so se za mestec Gorlice v Galiciji bili krvavi boji. Ta nesrečni Kerr se je takrat bojeval v sklopu 3. avstro-ogrsko armade ter je bil hudo ranjen. Med ruskim zapornim topovskim ognjem je dobil v glavo drobce granate, ki mu je povzročil hudo rano. Od tistega časa baje mož ni več spal. Živi pa še danes čvrst in zdrav s svojo ženo in tremi otroki v budimpeštanskem predmestju Rakozszi. Sam o svojem sedanjem načinu življenja takole pripoveduje:

>Ob enih čez polnoč hodim spat, to se pravi, da ležem v posteljo. Ob treh zjutraj pa že vstajam. Tisti dve uri, ki ju vsak dan preležim v svoji postelji, ležim z zaprtimi očmi ter poslušam gramofon ali radio. Vedno mi še prihaja na misel da bom morda vendarle še zaspal, vendar v zadnjih 23 letih se kaj takega še ni zgodilo. Ob treh pa vstanem in se s prvim vlakom peljem v mesto, kjer kaki dve uri stojim blizu glavne postaje ter gledam, kako vlaki prihajajo in odhajajo. Nikar ne mislite, da je to dolgočasno. To me močno zabava. Nato pa grem v kavarno, od tam pa v urad, ki sem pred svojo upokojitvijo v njem delal. Prav za prav sedaj tam nimam

nobenega opravka, vendar tam preberem časopise in pomagam svojim tovarišem, kadar imajo preveč dela. Seveda naredim to zastonj. Sicer sem pa vesel, če imam kaj opraviti, zakaj dan 24 ur je vražje dolg!

Popoldne pa grem domov, kjer berem. Branje poljudnoznanstvenih knjig je za me tisto, kar je drugim smrtnikom spanje: odmor, okrepitev. Vsake tri ure pa moram kaj jesti. Kajpada jem precej več kakor jedo drugi ljudje. Pomanjkanje spanja je pač nekako treba v telesu izenačiti. Poleg tega pa vsak dan pokadam 24 pip tobaka, vsako uro po eno. Ta natančna ureditev časa mi pomaga premagovati dolgi čas, ki ga imam na razpolago. Sicer sem pa telesno docela zdrav in se mi prav nič ne pozna, da bi mi moja dolgoletna brezspalnost bila kakorkoli škodljiva. Vkljub vsemu temu sem srečen človek, ker sem se vdal v to usodo.

Kakor poročajo, so zdravniki spočetka poskušali vse, da bi možu pomagali. Pa je bilo vse zaman. Preiskave posameznih telesnih delov nesrečnega Kerra so dognale, da je mož docela naravno raščen človek in da nima nobenih bistvenih hib. Omeniti je še treba, da se je Kerr med tem časom, ko ni ne spi, torej v teku 23 let, zredil za več ko 6 kil. — Tako se glasi poročilo. Strokovnjaki pa naj bi povedali, ali je taka prikazen res mogoča. Ako je mogoča in je torej vse res, potem pač velja, da se človek vsaki stvari privadi.

Roparji obesili 5 ljudi

V nekaterih delih Mehike menda še živi »divji ameriški zahod«. Iz mesta Mexiko poročajo tale roparski dogodek, ki se je blizu tam pred kratkim zgodil. Glasoviti razbojnik El Tallarin, ki je pred leti ustrahoval dve mehiški državi, Morelos in Pueblos, se je zdaj znova prikazal na beli dan ter pričel svojo strahovlado. Kakor poroča mehiški list »Ultimas Noticias«, so razbojniki napadli vas Cuautilla v državi Pueblos. Polovili so več prebivalcev. Vaškega učitelja in štiri občinske odbornike pa so kratkoma obesili. Ko so to opravili, so zažgali šolo in več hiš. Nato pa so izginili.

Pri hotelskem požaru 3 mrtvi

Na pustni terek zjutraj je v luškem hotelu mesta Helsingör izbruhnil velik požar. Požar je prva opazila neka ženska, ki se je tako prestrašila, da je iz drugega nadstropja hotela skočila na cesto ter se seveda ubila. Na njeno klicanje so se zbudili tudi drugi hotelski gostje in služinčad. Hoteli so se rešiti po stopnicah hotela. Ker pa so stopnice bile že v ognju, so morali plezati po lestvah požarne brambce, ki je bila medtem prihitela gasit. Nekateri so morali, ker je bila sila nad vse velika, skakati tudi v spodaj nastavljen rjuhe. Eden izmed gostov pa je na pačno skočil. Namesto da bi padel na rjuho, je padel na cestni tlak ter se tudi ubil. Hotelir sam z nekaterimi uslužbenci se je rešil v zadnjem hipu pri stranskih vratih. Ni pa se mogel več rešiti hotelski kuhar, ki se je v dimu zadušil in zgorel. Tudi ena izmed sobaric se je nevarno opekla. Ogenj se je tako naglo razširil, da so šele okoli poldnave mogli pogasiti. Ker so bile v nevarnosti tudi sosednje hiše, so tudi te izpraznili. Škode je za milijon danskih kron ali kakih 10 milijonov dinarjev našega denarja.

Nova uniforma angleške armade, ki jo sedaj preskušajo. Obleka je prikrojena tako, da se bo prilagala tudi novemu orožju. Tornistra in torbe za patrone so vse iz blaga.

„Teruelska zaljubljenca“ ohranjena

Pred nekaj meseci smo že poročali o truplih teruelskih zaljubljenec, ki počivata v neki cerkvi v Teruelu na Špankem. Medtem so divjali v mestu in okoli mesta siloviti boji in svet se je bal, kaj se je zgodilo s trupli obeh zaljubljenec. Sedaj pa poroča časnikar, ki je te dni obiskal mesto Teruel, kaj je tam videl in kje sta shranjena oba starodavna zaljubljenca. Takole pravi med drugim:

>Hodim po tem razdejanim mestu, ki bi me moglo spominjati na nesrečno Kartagino. Zalosti pa v človeku ne vzbujajo razdejane, marveč še bolj silno nasprotje, ki ga doživljam v mestu. V mrtvih hišah kraljuje grobni mir, zunaj na ulicah pa ropočejo tanki, topovi, oklopni vozovi, Mavri hodijo po cestah, z njimi pa težko obložene mule. Skozi ozke ulice ropoče vojni stroj, skozi okna hiš pa ne pride noben človeški glas. Starodavno semenišče, v katerem se je nekaj desetorice ljudi dolgo časa branilo s pravo špansko hrabrostjo, je danes samo še nekaka bela gora razvalin, iz katerih tu pa tam moli kak kos zidu. Zlato pa se še svetijo zadnji odstanki oltarja nekdanje semeniške kapelice. Ta kraj je sedaj veliko grobišče, kakor marsikatera druga razvalina. Iz nje se širi strašen mrljiški duh.

Cesta »Teruelskih zaljubljenec« je tiha ko grob. Hoditi moraš po razvalinah. Od hiše, v kateri se je zgodila tragedija te zgodovinske dvojice, ki je v španskem slovu tako opevana, ni ostalo nobenih zidov več. Kakor glas iz večnosti se zdi človeku, ko zasliši v tej ulici smrti zamjavkati zapuščeno in lačno mačko. Nemo je ob stalob vratih nekdanje hiše svojega gospodarja le malo počestno sčene, ki z zvestimi pasjimi očmi gleda, kaj se je zgodilo njegovemu gospodarju. Pač, v tej ulici je še mala hišica, ki je srečno prebila nesrečo, kakor sta jo srečno prestala pes in mačka. V tej hiši prebiva stara ženska. Reva gleda v tla ter naglo izgine v veži.

Najbolj me zanimata obe mumiji zaljubljenec. Ali sta ostali celi v tej strašni katastrofi? Saj sta to dva stoletja stara ostanka iz španske davnine, h katerim je vsako leto romalo toliko Špancev. Eden izmed prebivalcev, ki so še ostali v mestu, mi je pripovedoval, da so republikanci govorili o teh dveh mumijah: »Teruelska zaljubljenca sta postala republikanca.« To pa ni bila nobena šala, saj so že prve dni prve republike svetnike razglašali za svoje pristaše.

Nemirno počivata obe mumiji. Spravljeni sta v dveh steklenih krstah. Nekoč so ti dve krsti prenesli v najstarejšo cerkev k sv. Petru. Toda lansko pomlad je blizu tam padla na tla letalska bomba, zaradi česar je pokrov ene krste počil. Nato so obe mumiji spravili tako na varno, da jim niti bomba ne bi mogla do živga. Prenesli so ju v samostan sv. Terezije, kjer so obe krsti postavili globoko pod zemljo. Toda v teh globokih kletih nista prebivala sama, marveč je z njima vred tukaj prebivalo še polno siromakov in bolnikov, ki so semkaj pribežali na varno pred letalskimi bombami. V tej kleti je bila tudi operacijska dvorana, ker so zdravniki imeli potrebni mir samo tako globoko pod zemljo.

Šel sem iskat. Spotikal sem se čez bodečo žico, ob razpadajočo konjsko mrhovino, ob telefonske žice itd. Rekli so mi, da sta sedaj »zaljubljenca« spravljena v samostanu sv. Klare. Vendar se je izkazalo, da sta še vedno v samostanu sv. Terezije. S svečo v roki sem stopal na-

vzdol v temo. Povsod so ležale razdejane postelje, kupi obvezil, medicinskih steklenic — 11 metrov pod zemljo. Tudi rdeči so tukaj imeli svojo bolnišnico. Stopil sem še nekaj stopnic niže. Na koncu hodnika so pokopane redovnice sv. Terezije. Tamkaj stojita tudi stekleni krsti obeh zaljubljenec. Skozi razpočeno steklo je v notranjost zašlo polno prahu in smeti. Vse je prepredeno s pajčevino. Le desna roka done Izabele je nekoliko poškodovana, sicer sta obe mumiji taki kakor poprej.

Ob mumijah na tleh pa leži rdeči miličnik. Ob krstah dveh mumij ima častno stražo mrlič. Mladi možki je imel oči široko razprte. Siromak ni umrl od ljubezni, marveč mu je kruta vojna upihnila luč življenja. Pravijo, da bodo obe mumiji sedaj zaradi večje varnosti prepeljali v Saragoso, kjer bi ju radi sprejeli.

Italijanski pesnik Gabriele d'Annunzio, ki je umrl v svoji vili ob Gardskem jezeru. Pokopali so ga z vsemi častmi dne 3. t. m.

Kaj pravi kino

V Unionu

Film »Milijonar dobrotnik« je vprav igra, ki se razpleta po mišljenju in srcu srednjega človeka iz teh dni. »Da, ko bi bili milijonarji taki! Ko bi bili vsaj trije taki! Potem bi se na svetu marsikaj spremenilo« — tako in podobno se gode človeku misli, ko sedi pri teljski, a tako življenjsko pristni igri. To je ameriški film — in tudi igre slavnega igralca Munija so bile iz Amerike. Ali naj to pomeni, da se je umetnost Amerike, čeprav le v filmih, porodila tako, da je preskočila tozadevno evropsko mejo? Človek bi to skoraj verjel, videč, kako gre v Evropi tako marsikaj po krivih poteh. — Poglavitni igralec »Milijonarja dobrotnika« je Gary Cooper, ki podaja svojo vlogo prav po umetniških načelih, zato pa tudi seže gledalcu v srce in razum. Zeleni bi, da bi ostal film malo dalj na programu v kinu Union, kakor pa je to običajno, če je kaj dobrega na platnu.

V Slugi,

kjer kažejo film »Kraljica ledu«, pa se ne moreš načuditi vprav pregrešno predrznim akrobacijam slavne drsalke Sonje Henie. Kaže se pa tudi v smučarskih nastopih in človek ne ve, ali je ta umetnica tudi tako iz kosti in mesa, kot smo navadni ljudje, ali je le vsa na žicah. Na ledu izvajajo v tem filmu kar cel bale! in slišati je lepo godbo in petje. Če ne potek igre v filmu, pa človeka prevzamejo drzne plesne figure »Kraljice ledu«, tako da se resnično izplača ogledati si ta film.

Zena (ki je prišla po moža v gostilno): »Celo popoldne te že čakam, ali ne veš, da je danes moj god.«

On: »I seveda vem, ženka, saj ga ravno praznujemo.«

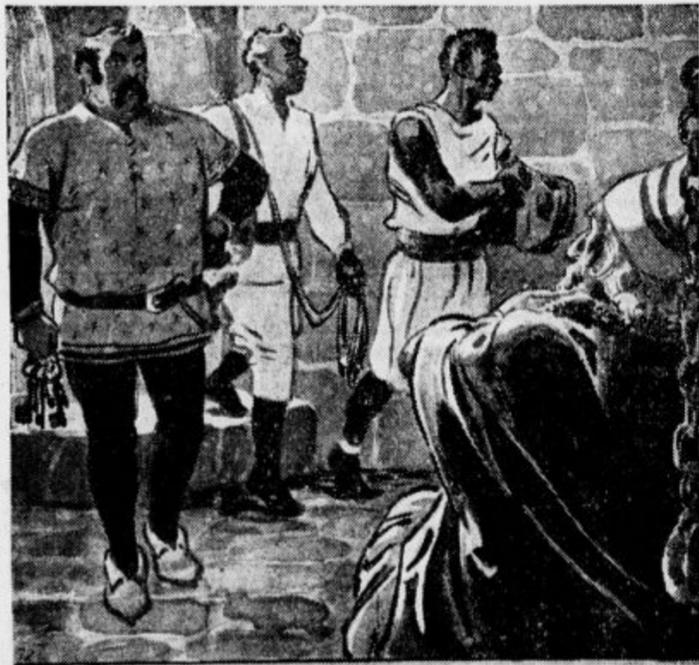

Mož, ki nikomur ne more odreči.

Komunist je umoril kaplana v cerkvi pred oltarjem. O tem smo že poročali. Slika je posneta iz poljskega lista »Kurier Poznanski«. Na sliki vidimo kaplana Stanisława Strelha, ki ga je med nedeljsko otroško mašo ustrelil komunist Nowak. To se je zgodilo v katoliški cerkvi poznanskega delavskega predmestja Lubon. Ta zločin je vse delavstvo močno razjarilo, ker je bil duhovnik med delavstvom zelo priljubljen. Prav zato pa ga je komunistični fanatik ustrelil.

IVANHOE

>Usmilite se, plemeniti vitez!« je kričal Izak. »Star, siromašen mož sem in prisegam vam, da...«

>Ne prisegaj po krivem!« ga je prekinil vitez. »Ne bodi trmast, sicer pride za te konec!« Nato je velel sužnjema, naj pod starim raznjem, ki je ležal v celici na tleh, zažgata ogelje, ki sta ga prinesla v košaricah. Z grozo v očeh je Jud gledal te strašne priprave.

št. 72.

Za tisoč luntov srebra

Tako je Izak presedel v svoji ječi kake tri ure, ko sta stopila v ječo Front de Boeuf in templar Briand. Tega sta spremljala njegova dva mohamedanska sužnja. Front de Boeuf je bil visok, močan mož, ki pa je imel trd in zoprni obraz.

Obleden je bil v usnjat suknič, za orožje je imel s seboj le bodalce. Za pasom mu je visel velik šop zarjavelih ključev. Crna sužnja sta bila oblečena v jopiče iz hodnega platna. Vsak pa je nosil s seboj po eno malo košarico.

Front de Boeuf je najprej za seboj skrbno zaprl vrata, nakar je stopil k Judu.

>Tole tehtnico poglej, prekleti Jud!« ga je narhulil, »na njej mi boš odtehtal celih tisoč funtov srebra!«

>Bog Abrahamov! Kdo bi že bil kdaj videl skupaj toliko srebra?« je zajehtal starec.

>No, če ti bo preveč težko pripraviti toliko srebra, pojde morda lažje z zlatom!« se je rogajl vitez.

Zakaj?

si ravno Vi še niste ogledali našega spomladanskega blaga za obleke, kostume in plašče. Ne zamudite to, ker v nasprotnem slučaju zagrešite neodpušljivo napako. - Tako moderno in kvalitetno blago po takih nizkih cenah vam ne bodo nudili nikjer.

MANUFAKTURA
komanditna družba — MESTNI TRG 17

BANČNO KOM. ZAVOD, Maribor

- kupi takoj in plača najbolje
- hranilne knjižice bank in hranilnic
- vrednostne papirje: 3% obveznice, bone, srečke, delnice itd.
- valute vseh držav.

Prodaja srečk drž. razr. loterije

Razpis

Občina Duplek, okraj Maribor levi breg — razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika

Solska izobrazba: štirje razredi srednje ali njej enake strokovne šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o obč. uslužbencih, je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Slovenec« pri tej občini.

Občina Duplek, okraj Maribor levi breg, dne 23. februarja 1938.

Lesna industrija v Sloveniji

bo razširila svoje obstoječe naprave za furnirske izdelke in vezane plošče s posebno družbo na izdelavo velikih formatov

vezanih plošč in panelov

na osnovi že pridobljenega jugoslov. patenta. Vse potrebne instalacije, elektrika, pare in ganilne sile, žage in drugi pripomočki so že v zadostni meri na razpolago. — Vabijo se finančni interesi na udeležbo. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod značko »Uspeh« št. 3058.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovnjaški oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za plemenite odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Službe iščejo

Sobar - šofer
z večletnimi spričevall, vojaščne prost, zmožen nemsčine, 24 let star — želi premeniti službo. — Grm J., Stolna 8, Maribor. (a)

Kupimo

Hrastov les
deske, suhe 50—100 mm debele - kupi I. Černe, St. Vid nad Ljubljano. — Telefon: Ljubljana 20-76

Prodamo

Novosti vseh oblačil sport, kamgarn obleke, perilo itd. — najceneje! Presker, Ljubljana. (1)

Šivalni stroji

»Singer« in »Pfaff«, skoraj popolnoma novi — in

kolesa

prvovrstnih znamk po neverjetno nizkih cenah na prodaj edino pri

»Promet«

(nasproti križanske cerkve)

Sir

ementalski in trapist — nudi Mlekarska zadruga, Predoslje, p. Kranj. (1)

Cebulček

Rani krompir Semenski oves Grah Avtomobil in Sarceles, ki sta najplodnejši vrsti

Cvetni gomolji

Mesečna jagoda, ki rodi že prvo leto.

SEVER & KOMP.

Ljubljana
Zahtevajte cenik!

Sadje

vedno v zalogi po najnižji ceni pri Baloh, Kolodvorska 18, dvorišče. 1

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej.

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrševa cesta 36 nasproti Gospodarske zveze)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik
Bohorjeva 1. Telefon 20-55

Službodobe

Čevljarskega pomočnika sprejme Tome Alojzij, čevljarstvo, Vižmarje, St. Vid nad Ljubljano. (b)

Šivilje

sposobne šivanja perila, posebno moških srajc — dobe takoj zaposlitev. Le prvovrstne delavke naj se predstavijo v tovarni Vidmar, Savlje. (b)

Denar

Hranilne knjižice vrednostne papirje, 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov

stalno kupuje

AL. PLANINSEK
LJUBLJANA
Beethovnova ulica 14, telefon 25-10.

Pohištvo

Češnjevo spalnico masivno, solidno izdelano - poceni prodaja Krže Franc, mizarstvo, Vrhnik, Ogleđa se na sklaščiču: Tyrševa 23, Ljubljana. (s)

Posvetva

Hišo z gostilno ki ima koncesijo, zelenjadni vrt, gostilniški inventar - kupim. Po možnosti sobo za trgovino. — Ponudbe v upravo »SI.« pod »Cena - promet« 3182

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obratovanje posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

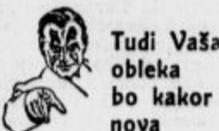
SOBE

Opremljeno sobo (manjšo) v mestu, takoj oddam gospodu. Naslov v upravi »Slov.« pod 3219.

2 sobi s predsobo

ali po 2 sobi brez predsobe - oddajamo takoj in s 1. majem za pisarne, za obrt ali za samska stanovanja v Grafiki, na vogalu Masarykove in Miklošičeve ceste, Centralna kurjava, dvigalo. Informacije v pisarni Grafike v IV. nadstr. (s)

Razno

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS, REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-5
Pralnica — Svetlolikalnica

Stanovanja

4-5 sobno stanovanje iščem s 1. majem. Ponuditi v upravo »Slovenec« pod »Plačam eventualno za eno leto ali več na prejš. št. 3236. (c)

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 5. marca: 12 Vožnja neznanokam (plošče) 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Vožnja neznanokam (plošče) — 14 Napovedi — 17 Vesel dopusti (igra Radijski orkester) — 17.40 Ogramba mest pred zračnimi napadi (g. Drago Arčon) — 18 Sornov šramel kvartet — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporoda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 »Pepelnjeni panoptikum, ali: Deset resnic za vse se le ljudi«. Pisan večer, besedilo Vinka Bitenca. Sodelujejo fantje na vasi in člani rad. igr. družine. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec (igra Radijski orkester).

Dragi programi!

Sobota, 5. marca: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 20.30 Prenos iz Sarajeva. — Zagreb: 20 Violina in klavir, 20.45 Mozartove skladbe, 21.45 Arije, 22.20 Plesna glasba. — Dunaj: 19.10 Opereta »Gejša«, 21.25 Brahmsove skladbe, 22.35 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.10 Narodna glasba, 21.40 Ork. koncert, 23 Jazz. — Rim-Bari: 17.15 Plesna glasba, 21 Igra, 22.15 Violina, 22.45 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Salonski orkester, 20.15 Zabavni program, 22.30 Plesna glasba — Varšava: 20 Zabavni koncert, 22 Ljudski koncert. — Sofija: 18.20 Kvarlet, 19.10 Narodna glasba, 20 Bas, 20.30 Godala, 21.45 Operna glasba, 22.40 Plesna glasba, 23.30 Narodne pesmi. — Berlin: 20 Zabavni koncert, 21 Vojška godba. — Hamburg: 20.19 Orkester in solisti. — Lipsko: 20 Vojška godba. — Strassbourg: 21.30 Orkester in solisti.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

Začetek 6. marca
60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah
Vsa pojasnila dajejo:
Zvanični biro lajpciškog sajma, Beograd
Knez Mihajlova 33/I

in častni zastopniki:
Ing. G. Tönnies, Ljubljana
Tyrševa 33, Telefon 27-62
in
Jos. Bezjak, Maribor
Gosposka 25, Telefon 20-97

Pozor trgovci!

Radi opustitve trgovine in delavnice razprodajam D. M. C. in C. M. S. material, različne predtiskane, štikane in pričete blazine, priče in prte, krasne gobeline in pričete preproge, več prvovrstnih vezilnih strojev, šablone, prašek in aparate za predtiskanje i. t. d. pod nabavno ceno.

Cenjene dame naj dvignejo izdelano blago do 1. maja.

M. Leitgeb, Ljubljana

Jurčičev trg 3.

+

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša draga mama in stara mama, gospa

Neža Potokar
vdova čevljarskega mojstra

danes, po dolgem in mučnem trpljenju, Bogu vdano umrla.
Pogreb bo v soboto, dne 5. marca ob 2 iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. — Molite za njo.
Ljubljana, dne 4. marca 1938.

Ivanka vd. Kadunc, Karla, hčera
in ostalo sorodstvo.

+

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je dne 3. marca, po daljšem, mukopolnem trpljenju, odšel za ljubljeno mamico naš nad vse ljubljeni, dobri oče, stari oče in stric, gospod

Josip Medved
poštni poduradnik v pokoju

previden s tolažili sv. vere. — Pogreb našega nepozabnega očeta bo danes, dne 5. marca 1938, ob 14 izpred hiše žalosti, Aleševčeva cesta 35, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 4. marca 1938.

Zalujoči otroci in sorodstvo.

+

Po kratki boleznii in previdena s sveto popotnico je danes ob 1.15 zjutraj, v 87. letu svoje starosti, umrla naša dobra in srčno ljubljena mati

Ivana Mal roj. Pele

Pogreb nepozabne rajnice bo v nedeljo, dne 6. marca 1938 ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na Pretržu na pokopališče farne cerkve sv. Jerneja v Pečah.
Pretrž, dne 4. marca 1938.

Martin, Janez, Josip, sinovi;
Minka Jeglič, Jera Barlič, Ivana, Angela
Lavrač, Pavla Levičnik, hčera.

Maurice Leblanc: 53

Izredne pustolovščine Arsena Lupina

Otok tridesetih krst

»Vsekakor. Lahko počakam eno uro in sedaj bo lopov govoril. Ne bo se dolgo upiral. Visenje mu bo razvezalo jezik.«
»In če se sploh ne bo upiral?«
»Kako to?«
»Da, če bo prej po njem? Prevelik napor, srčna kap?«
»No in?«
»Njegova smrt nam bo vzela edino upanje, ki ga še imam, da bi zvedeli za Francovo skrivališče.«
Don Luis je bil neupogljiv.
»Ne bo umrl!« je vzkljknil. »Človek, kakor je Vorsk, ne umrje kar tako! Ne, ne, govoril bo. Čez uro bo govoril. Ravno ob času, ko bom končal s svojim govorom!«
Nehote se je Patrik začel smejati.
»Torej boste imeli govor?«
»Pa še kakšnega!« je vzkljknil don Luis. »Vsa pustolovščina Božjega kamna! Zgodovinsko predavanje, kratek pregled, ki gre od predzgodovinskega časa do umora tridesetih žrtv tega nadlopa. Nimamo prilike, da bi vsak dan imeli tako predavanje in ne bi se mu odrekal za celo cesarstvo!«
»Stopil je pred Vorskem.«
»Srečni človek! V prvi loži si in ne boš preslišal niti besedice Ha! To je zabava, nekoliko luči v temo? Sedaj, ko čofotaj po blatu, potrebuješ prave smeri. Priznam ti, da se nič več ne spoznam... Premisli vendar! Uganka, ki traja že stoletja in stoletja in ki jo samo kališ!«
»Bandit! Tat!« je škripal Vorski.
»Paovke! Zakaj? Če se ti ne godi dobro, govori o Francu.«
»Nikoli! Umrl bo!«
»Ne. Govoril boš. Dovolim, da me prekineš. Če me hočeš ustaviti, samo zažvižgaj v zrak:«

»Imam dobrega tobaka, ali 'Mama, čolnichi, ki plavajo po vodi'. Takoj boš povedal, da bodo šli na iskanje, in če ne boš lagal, te bomo v miru izpustili; Oton te bo odvezal in lahko bosta odjadrata s Francovim čolnom. Velja?«
Obrnil se je k Štefanu Marouxu in Patriku Belvalu:
»Usedita se, prijatelja, kajti dolgo bo trajalo in da sem zgovoren, potrebujem poslušalcev... poslušalcev, ki bodo obenem tudi sodniki.«
»Sva samo dva,« je dejal Patrik.
»Trije.«
»Kdo?«
»Tu je tretji.«
Bil je Veselko. Počasi je pritekkel, ne da bi se mu preveč mudilo kat po navadi. Prišel je k Štefanu, pomahal z repom pred nosom don Luisa, kakor da hoče reči:
»Poznam te, midva sva prijatelja.«
Usedel se je, ker ni nikogar hotel motiti.
»Sijajno, Veselko,« je vzkljknil don Luis, »studi ti boš zvedel vso pustolovščino. Ta radovednost ti je v čast in zadovoljen boš z menoj.«
Don Luis je bil očaran. Imel je poslušalstvo in sodniški zbor. Vorsk se je zvijal na drevesu. Bilo mu je res zabavno.
Vzravnil se je, nalahko pozdravil, napravil predavateljsko kretinjo, nastnil roke na dozdovno mizo in končno zašel:
»Gospodje in dame!
Pet in dvajsetega julija 732. pred Kristusovim rojstvom.«

VI.

PLOŠČA CIGANSKIH KRALJEV.

Don Luis se je ustavil. Ko je izgovoril ta uvodni stavek in je požiral njegov učinek. Kapitan Belval, ki je poznal svojega prijatelja, se je iz sreca smejal. Štefan je ostal zaskrbljen. Veselko ga je mirno zijal
Don Luis Perenna je povzel:
»Tako v začetku vam priznam, gospodje, če

sem vam povedal tako točno datum, sem to storil zato, da vas malo presenetim, ker vam dejansko ne bi mogel navesti točnega stoletja, v katerem se je vršil dogodek, ki vam ga imam čast pripovedovati. Kar vam morem dokazati, je to, da se je ta stvar vršila v evropski deželi, ki se danes imenuje Češka, in točno na kraju, kjer se sedaj dviga mesto Joachimstal. Upam, da je dovolj točno. Torej tisti dan zjutraj je vladal v enem izmed kelt-skih plemen veliko vznemirjenje. Ta plemena so bila nastanjena že eno ali dve stoletji med bregovi Donave in izvrom Labe. Vojščaki, ki so jim pomagale žene, so ravno končali s spravljajem šotorov, z zbiranjem posvečenih sekir, lokov, puščic, loncev in orodja. Vse to so nalagali na konje in vole.
Poglarvarji so se zbirali in se posvetovali o najmanjših podrobnostih. Ni bilo ne nereda, ne hrupa. Zgodaj so odšli v smeri Labinega pritoka Egra, kamor so prišli proti večeru. Tu so čakale ladje v straži slotin najhrabrejših vojščakov, ki so bili že prej odposlani. Ena ladja zlasti je vzbujala pozornost po svojem bogatem krasu. Veliko jadro rumene barve je bilo napeto od enega konca do drugega. Zada na klop je stopil poglarvar poglarvarjev, če hočete kralj, in govoril govor, ki vam ga bom na kratko ponovil: »Pleme se bo preselilo, da se umakne pohlepu bližnjih rodov. Zalostno je zapustiti kraje, kjer smo živeli, a kaj to briga ljudi, ki nesejo s seboj najdragocenejšo imetje, sveto dediščino svojih prednikov, božanstvo, ki jih je ščitilo in delalo iz njih ljudi, velike med največjimi z eno besedo, k a m e n, ki je pokrival grob njihovega kralja.
In poglarvar poglarvarjev je s svečano kretinjo potegnil zator rumene barve in odkril granitno skalo v obliki plošče, približno dva metra dolgo in meter široko, temne barve z zlatimi znaki, ki so se svetili.
Le en klic se je razlegal med moškimi in ženami, ki so z iztegnjenimi rokami padli na tla v prah.
Tedaj je poglarvar vzel kovinsko žezlo z drago-

cenim glavičem, ki je bilo na granitnem kamnu, ga zavihtel in deklariral:
»Vsemogočna palica me ne bo prej zapustila, dokler ne bo Čudoviti kamen na varnem. Vsemogočna palica se je rodila iz Čudovitega kamna. V sebi ima nebeški ogenj, ki daje življenje ali smrt. Če je Čudežni kamen zapiral grob mojih očetov, vsemogočna palica ni zapustila njihovih rok ob dnevih zmage ali nesreče. Naj nas vodi ogenj z nebes! Naj nas razsvetljuje sončni Bog!« rekel je in ves rod je odrinil.
Don Luis je napravil kratko pavzo in zadovoljno ponovil:
»Rekel je in ves rod je odrinil.«
Patrik Belval se je zelo zabaval in ko je tudi Štefan postal vesel, se je tudi on začel smejati. Don Luis ju je pozval:
»Ne smejta se! Vse to je resno. Ni to zgodba za majhne otroke, ki verjamejo zvijačam in čarovnijam, ampak resnična zgodovina, koje podrobnosti boste videli, bodo dale vsem točno razlago, naravno in tudi učeno... Da, učeno in ne bojim se, da ne bi bila beseda na mestu. Tu smo na znanstvenem polju in celo Vorsk bo občudoval svojo veselost in svoj skepticizem...«
Kozarec vode. Don Luis je nadaljeval:
»Tedne in mesece je šlo pleme ob toku Labe in neki večer ob pol devetih je prišlo do morskega obročja v deželo, ki je bila pozneje Frizija. Tu je ostalo tedne in mesece, ne da bi našlo potrebno varnost, kar ga je prisililo k novi selitvi.
Sedaj je bila ta selitev pomorska. Trideset ladij je odplovalo — zapomnite si število trideset, toliko je bilo namreč družin v plemenu — in tedne in mesece so blodili od obale do obale. Se nastanili na Skandinaviji, nato pri Saksoncih, bili so pregnani. In znova so odšli in še pluli. Povem vam, da je bilo čudno videti, kako je ta rod blodil in vlačil s seboj grobni kamen svojih kraljev. Iskal je varnega zavetja, nepristopnega in stanovitnega, kjer bi lahko skrili svojega malika pred sovražniki in bi mu služil za kult in da bi si zagotovil lastno varnost.